

EUROOPA KOMISJON
KLIIMAMEETMETE PEADIREKTORAAT

Direktoraat B – Euroopa ja rahvusvahelised CO₂-turud

Juhenddokument nr 2

ELi kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemi ühtlustatud ühikute tasuta eraldamise meetodika kohta – 2024. aasta läbivaatamine

Juhised käitisele tehtava eraldise kindlaksmääramise kohta

Lõplik versioon on välja antud 26. veebruar 2024

Kohustustest loobumine: käesolev juhend kehtib tasuta lubatud heitkoguse ühiku eraldamise arvutamiseks tegevkäitistele alates 2026. aastast ja uutele osalejatele, kes esitavad oma taotluse eraldamiseks alates 2024. aastast.

See juhenddokument ei kajasta komisjoni ametlikku seisukohta ega ole õiguslikult siduv. Samas on selle juhenddokumendi eesmärk selgitada ELi HKS-i direktiivis ja tasuta ühikute eraldamise määruses (FAR) kehtestatud nõudeid ning sellega tutvumine on oluline nende õiguslikult siduvate eeskirjade mõistmiseks.

SISUKORD

1	Sissejuhatus.....	3
1.1	Juhenddokumendi kohaldamisala.....	3
1.2	Juhenddokumendi ülesehitus	4
1.3	Kust leida juhenddokumente	4
2	Eraldamismeetodite ülevaade	5
2.1	Millal kohaldada üht või teist meetodit lubatud heitkoguse ühikute eraldamiseks kätise tasandil?.....	5
2.2	CO ₂ -heite ülekandumise ohu mõju lubatud heitkoguse ühikute eraldamisele kätise(osa) tasandil.....	11
2.3	SPIMi mõju lubatud heitkoguse ühikute eraldamisele kätise(osa) tasandil	18
3	Kätise jagamine kätiseosadeks.....	21
3.1	Tootepõhise võrdlusalusega kätiseosade kehtestamine	22
3.2	Soojuspõhise võrdlusalusega kätiseosade kehtestamine	25
3.3	Kaugkütte kätiseosa kehtestamine	28
3.4	Kütusepõhise võrdlusalusega kätiseosade kehtestamine	29
3.5	Protsessiheite kätiseosade kehtestamine.....	30
4	Iga kätiseosa lubatud heitkoguse ühikute määramine	33
4.1	Tootepõhise võrdlusalusega kätiseosa	33
4.2	Soojuspõhise võrdlusalusega kätiseosa	34
4.3	Kaugkütte kätiseosa	37
4.4	Kütusepõhise võrdlusalusega kätiseosad.....	38
4.5	Protsessiheite kätiseosa	40
5	Esialgne ja lõplik lubatud heitkoguse ühikute kogus kätise kohta	42
5.1	Esialgne lubatud heitkoguse ühikud.....	42
5.2	Tasuta eraldamise tingimuslikkus	42
5.3	Lõplikud lubatud heitkoguse ühikud.....	43
6	Varasema tootmistaseme määramine	45
6.1	Varasema tootmistaseme määramise standardmeetod	45
6.2	Varasema tootmistaseme määramine juhul, kui kätiseosa ei ole tegutsenud kogu võrdlusperioodi jooksul.....	47
7	Täiendavad näited.....	51
7.1	Näide 1. Ilma tootepõhiste võrdlusalusteta ja CO ₂ -heite ülekandumise erinevate ohtudega kätis.....	51
7.2	Näide 2. Soojus- ja elektrienergia koostootmine.....	52
7.3	Näide 3. Keeruka juhtumi näide.....	54
	Lisa A: SPIM kaupade loetelu.....	61
	Lisa B. Võrdlus 2019. aasta juhenddokumendiga nr 2.....	69

1 SISSEJUHATUS

1.1 Juhenddokumendi kohaldamisala

See juhenddokument on üks osa dokumentidest, mille eesmärk on toetada liikmesriike ja nende pädevaid asutusi ELi HKSi 4. kauplemisperioodi teisel eraldamisperioodil lubatud heitkoguse ühikute eraldamise meetoodika kohaldamist kogu liidus. Komisjoni delegeeritud määrusega 2019/331 „Üleliidulised üleminekueeskirjad ELi HKSi direktiivi artikli 10a kohaste lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamiseks ühtlustatud viisil“ (FAR)¹ ja hilisemate rakendusaktidega. Juhenddokumendis nr 1 „Eraldamise meetoodika üldjuhend“ on esitatud ülevaade juhenddokumentide õigusliku raamistiku kohta. Samuti selgitatakse selles juhenddokumentide omavahelist seost ja esitatakse dokumendis kasutatavate terminite sõnastik².

Selles juhenddokumendis täpsustatakse artikli 10a kohast üldist lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamise ühtlustatud meetoodikat, nagu kirjeldatud juhenddokumendis nr 1, selgitades eraldamise meetodi kohaldamist *käitise tasandil*, sealhulgas selliste sätete mõju, mille eesmärk on käsitleda märkimisväärset CO₂-heite ülekandumise ohtu ja süsiniku piirimeedet (SPIM). Juhenddokumendis kirjeldatakse eri tüüpi käitiseosasisid, mida sel eesmärgil meetodis eristatakse, ja lähenemisviise iga käitiseosa lubatud heitkoguse ühikute koguse määramiseks.

Tuleb märkida, et see juhenddokument ei hõlma meetodi valdkondlikke elemente ega näiteks heitgaase või sektoriüleseid soojusvooge käsitlevaid erisätteid. Lisateavet nende aspektide kohta võite leida muudest viidatud juhenddokumentidest, millele on osutatud juhenddokumendi nr 1 punktis 1.2.

Viited selles dokumendis sisalduvatele artiklitele osutavad ELi HKSi direktiivi läbivaadatud versioonile ja tasuta ühikute eraldamise määrusele³. Muuhulgas tähendab see, et käesolev juhend kehtib alates 1. jaanuarist 2026. a tegevkäitistele ja uutele tulijatele, kelle taotlused esitati alates 2024. aastast.

Märkus selles juhenddokumendis lahendamata küsimuste kohta

Kuna lõplikke otsuseid eraldamismeetodite kohta ei ole veel vastu võetud, on teatavad aspektid selles juhenddokumendis veel määratlemata. See hõlmab eelkõige küsimusi, mis on seotud vastuvõtmist ootava rakendusaktiga, milles käsitletakse lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamise muudatusi, võrdlusaluste ajakohastamist ja uut CO₂-heite ülekandumise loetelu

---

¹ https://ec.europa.eu/clima/policies/ets/allowances_en#tab-0-1

² Kõik juhenddokumendid on leitavad : https://ec.europa.eu/clima/policies/ets/allowances_en#tab-0-1

³ s.o. direktiiv: <http://data.europa.eu/eli/dir/2003/87/2023-06-05> ja tasuta ühikute eraldamise määrus: [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=C\(2024\)441&lang=en](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=C(2024)441&lang=en) (viimane ei ole veel jõustunud, kuid on vastu võetud 31. jaanuaril 2024 ja käesoleva juhendi avaldamise ajal on kontrolliperiood veel käimas).

käsitlevaid üksikasjalikke eeskirju. Lisaks võib see kehtida ka viidetele seni vastuvõtmata õigusaktile või sellega seotud juhenddokumentidele, mida ei ole veel koostatud ega lõpetatud.

1.2 Juhenddokumendi ülesehitus

2. peatükis kirjeldatakse erinevaid lähenemisviise tasuta eraldatavate lubatud heitkoguse ühikute määramiseks käitise tasandil, sealhulgas käitiseosa süsinikuülekandumise ohu mõju ja seda, kas need tooted on kaetud süsiniku piirimeetmega (SPIM). Seejärel selgitatakse 3. peatükis, kuidas jaotada käitised käitiseosadeks ning 4. peatükis kirjeldatakse iga lähenemisviisi lihtsate näidete abil. Eraldamise määramise viimaseid etappe selgitatakse 5. peatükis. 6. peatükis keskendutakse varasemate tegevustasemete määramisele. Täiendavad näited selle kohta, kuidas määrata eraldamine käitise tasandil, on toodud 7. peatükis. Lisas A on esitatud SPIM-kaupade praegune loetelu, mis on kaetud SPIM-määrusega ⁴. Ülevaade käesoleva juhenddokumendi peamistest muudatustest võrreldes 3. kauplemisperioodi jaoks koostatud 2019. aasta versiooniga 4. kauplemisperioodi esimeseks perioodiks on esitatud lisas B.

1.3 Kust leida juhenddokumente

Kõik komisjoni juhenddokumendid, KKK-d ja vormid seoses tasuta eraldamise reeglitega leiata järgmiselt lehelt:

https://climate.ec.europa.eu/eu-action/eu-emissions-trading-system-eu-ets/free-allocation_en#documentation

Lisaks on komisjon esitanud ELi HKSi⁵ raames põhjaliku juhendmaterjali komplekti seoses MRVaga (seire, aruandlus, tõendamine ja akrediteerimine). Eeldatakse, et käesoleva dokumendi kasutaja tunneb vähemalt MRVA põhiprintsiipe.

---

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2023/956, 10. mai 2023, millega kehtestatakse süsiniku piirimeede, <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/956/oj>

⁵ https://climate.ec.europa.eu/eu-action/eu-emissions-trading-system-eu-ets/monitoring-reporting-and-verification-eu-ets-emissions_en – vaadake jaotist “Lühijuhendid”

2 ERALDAMISMEETODITE ÜLEVAADE

Selles peatükis selgitatakse erinevaid meetodeid lubatud heitkoguse ühikute koguse arvutamisel kütiseosa tasandil eri tüüpi kütiste puhul ning tingimusi, mille esinemise korral neid meetodeid rakendatakse (punkt 2.1). Punktis 2.2 selgitatakse, kuidas mõjutab kütise CO₂-heite ülekandumise oht lubatud heitkoguse ühikute eraldamist ja punktis 2.3 selgitatakse, kuidas SPIM-määrus mõjutab lubatud heitkoguse ühikute eraldamist kütiseosa tasandil.

2.1 Millal kohaldada üht või teist meetodit lubatud heitkoguse ühikute eraldamiseks kütise tasandil?

Lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamine põhineb niivõrd, kui see on võimalik, üleliidulistel ex-ante tootepõhistel võrdlusalustel. Siiski ei saa tootepõhiseid võrdlusaluseid alati määratleda, näiteks liiga mitmekesise või muutuva tootevaliku puhul. Nendel juhtudel kasutatakse selliseid varumeetodeid nagu soojuspõhine võrdlusalus, kütusepõhine võrdlusalus või protsessiheide.

Üldiselt tehakse igale üksikule kütisele eraldatavate lubatud heitkoguse ühikute kogus kindlaks järgmiste sammude alusel, nagu on täpsemalt selgitatud *üldist eraldamise meetodit käsitlevas juhenddokumendis nr 1*:

- Kütis jagatakse kütiseosadeks, millele kohaldatakse eri tüüpi võrdlusaluseid, ning olenevalt sellest, kas nende toodangu puhul esineb märkimisväärne CO₂-heite ülekandumise oht ja kas need kuuluvad SPIM-määruse alla või mitte;
- Kütiseosa tasandil eraldamise kindlaks määramiseks korrutatakse kütiseosa varasem tootmistase (*HAL*) kohaldatava võrdlustaseme väärtuse ja asjaomaste parandusteguritega, sealhulgas CO₂-heite ülekandumise ohuteguriga (*CLEF*, vaadake punkt 2.2) ja SPIM teguriga (vaadake punkt 2.3); Kütiseosade asjaomased lubatud heitkoguse ühikud summeeritakse kütise tasandile. Saadud tulemust nimetatakse esialgseteks tasuta lubatud heitkoguse ühikuteks.
- ELi HKS-i direktiivi uuendatud artikli 10a lõikes 1 on toodud mitmeid tasuta lubatud heitkoguse ühikute eraldamise juhtumeid, st olukordi, kus teatud tingimused peavad olema täidetud enne, kui tasuta lubatud heitkoguse ühikute lõpliku koguse saab väljastada. Direktiivis on määratletud kolm sellist tingimust:
  - o Lubatud heitkoguse ühikute eraldamist kütistele, mis peavad energiatõhususe direktiivi artikli 8 kohaselt läbi viima energiaauditi või rakendama sertifitseeritud energijuhtimissüsteemi, vähendatakse 20% võrra, kui need kütised ei suuda

- tõestada, et nad on rakendanud energiaauditite soovitusi või sertifitseeritud juhtimissüsteeme⁶;
- o Abikõlblikele käitistele eraldatavaid tasuta lubatud heitkoguse ühikuid vähendatakse 20% võrra, kui käitise osa eriheide on nende võrdluskõvera asjakohaste tootepõhiste võrdlusaluste heitetasemete 80. protsendist kõrgem, välja arvatud juhul, kui neil on nõuetele vastav kliimaneutraalsuse kava (CNP)⁷;
  - o Suhteliselt kõrge kaugkütteheitega liikmesriikide kaugkütte ettevõtjad võivad saada täiendavalt 30% tasuta lubatud heitkoguse ühikute eraldamist tingimusel, et neil on nõuetele vastav CNP ja nad teevad 2030. aastaks piisavalt investeringuid heitkoguse vähendamise meetmete rakendamiseks.⁷;
- Et saada lõplik lubatud heitkoguse ühikute kogus, võib kohaldada sektoriülest paranduskoefitsienti (CSCF), kui esialgsete tasuta lubatud heitkoguse ühikute summa ületab olemasolevate tasuta lubatud heitkoguse ühikute kogust. Kuni 31. detsembrini 2025. a rakendatakse tasuta lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamise tingimustele vastava elektritootja, näiteks töhusa koostootmise ja kaugkütte puhul lineaarset vähendamistegurit aastatel, mil CSCFi ei kohaldata⁸.

Eri käitiseosadele tasuta lubatud heitkoguse ühikute eraldamise arvutamiseks kasutatakse nelja meetodit. Meetodeid tuleb rangelt kohaldada järjestuses, mis on sätestatud FAR-määruse artikli 10 lõikes 2:

- tootepõhine võrdlusalus;
- soojuspõhine võrdlusalus;
- kütusepõhine võrdlusalus;
- protsessiheide.

Tabelis 1 esitatakse ülevaade iga meetodiga seotud tingimustest

---

⁶ Lisateabe saamiseks vaadake juhenddokumenti nr 12, *tasuta lubatud heitkoguse ühikute eraldamise tingimuslikkuse kohta energiatõhususe parandamise meetmete rakendamisel*.

⁷ Seda sätet ei kohaldata, kui asjaomase tootepõhise võrdlusalusega käitiseosa osa ei moodusta rohkem kui 20% kõikide käitiseosadele ajavahemikul 2021–2025 tasuta eraldatud esialgselt aastastest lubatud heitkoguse ühikute summast.

⁸ See ei kehti enam alates 2026. aastast, mil elektritootja mõiste ei ole enam ELi HKS-i kontekstis kohaldatav, kooskõlas ELi HKS-i direktiivi ajakohastatud versiooniga

Juhime tähelepanu asjaolule, et eespool nimetatud soojuspõhise võrdlusalusega meetodit kohaldatakse kahte eri tüüpi kätiseosa ehk soojuspõhise võrdlusalusega kätiseosa ja uuena (4. kauplemisperioodil) lisatud kaugkütte kätiseosa suhtes. Kaugküttega seotud kontseptsioonide ja mõistete selgitused 4. kauplemisperioodis on esitatud tekstilahtris ning 3. ja 4. osa eraldi punktides.

Kaugküttega seotud mõisted 4. kauplemisperioodil

ELi HKS-i ja selle tasuta lubatud heitkoguse ühikute eraldamise eeskirjadega seoses on 4. kauplemisperioodil kaugküttele viidatud erineval moel. Kaugküttele erinevad käsitlused on järgmised:

- kaugküttele kui **tegevus** on määratletud FAR-määruse artikli 2 punktis 4 kui:

„mõõdetava soojuse tarnimine ELi HKS-i mittekuuluvate hoonete või kohtade kütmiseks või jahutamiseks või sooja tarbeveega varustamiseks võrgu kaudu (välja arvatud mõõdetav soojus toodete tootmiseks ja sellega seotud tegevuseks või elektrienergia tootmiseks)“;

- kaugküttele**käitis** on kaugküttele jaoks soojust tootev käitis, mis võib olla HKS-i kuuluv või HKS-i mittekuuluv käitis, sõltuvalt kasutatava kätise tüübist ja võimsusest;
- kaugküttele **tarnija** tarnib kaugküttevõrgu kaudu soojust, mis võib olla kaugküttele tarnija enda toodetud või ostetud kolmandalt poolelt;
- kaugküttele**võrk** on torude ja seadmete süsteem, mida kasutatakse soojuse tarnimiseks kaugküttele eesmärgil;
- kaugküttele **kätiseosa** on kätiseosa, mis on määratletud HKS-i kuuluva kätise all, et määrata kindlaks kätise lubatud heitkoguse ühikud, mis on seotud kaugkütteks eksporditud mõõdetava soojusega, nagu on määratletud FAR-määruse artikli 3 punktis d;
- kaugküttele **eesmärk** on eristada lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamise tingimustele vastavat eksporditud soojust („kaugkütteks eksporditud mõõdetav soojus“) tingimustele mittevastavast eksporditud soojusest (muuks eesmärgiks, nt elektri tootmiseks).

Tabel 1. Tingimused, mille alusel kõiki nelja meetodit kohaldatakse

Meetod	Väärtus	Tingimused
Tootepõhine võrdlusalus	Vt Lõplike väärtuste loetelu ⁹ komisjoni rakendusmääruses (EL) 2021/447 ⁹	<p>Tootepõhine võrdlusalus on esitatud FAR-määruse I lisas.</p> <p>Tooted vastavad FAR-määruse I lisas toodud üksikasjalike kriteeriumidele, nagu on selgitatud Juhenddokumendis nr 9.</p> <p>Soojuspõhise võrdlusalusega käitiseosade puhul: Selleks, et olla käsitletud soojuspõhise võrdlusalusega käitiseosana (artikli 2 lõige 3), peab soojus vastama kõigile kuuele allpool loetletud tingimusele:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Soojus on mõõdetav (transporditakse mööda kindlaks tehtavaid torusid või kanaleid soojuskandjate abil, mille jaoks on võimalik paigaldada soojusarvesti¹²) (artikli 2 lõiked 7 ja 8). 2. Soojust kasutatakse kindlal otstarbel (toodete ja mehaanilise energia tootmine, kütmine, jahutamine). 3. Soojust ei kasutata elektri tootmiseks. 4. Soojust ei toodeta lämmastikhappe võrdlusaluse piirides (artikli 16 lõige 5). 5. Soojust ei tarbita tootepõhise võrdlusaluse süsteemi piirides. 6. Soojust: <ul style="list-style-type: none"> ▪ tarbitakse HKSi kuuluva käitise piirides ja see on toodetud HKSi kuuluvas käitises VÕI ▪ toodetakse HKSi kuuluva käitise piirides ning seda tarbib HKSi mittekuuluv käitis või muu üksus, kes ei kasuta seda: <ul style="list-style-type: none"> ○ elektri tootmiseks; ○ kaugkütteks. <p>Kaugkütte käitiseosade puhul: Soojus peab vastama eespool loetletud esimesele neljale tingimusele, seda peab tootma HKSi kuuluv käitis JA seda eksporditakse kaugkütteks (artikli 2 lõige 5). <i>Väljaspool ELi HKSi toodetud soojus ei anna õigust tasuta lubatud heitkoguse ühikutele.</i> <i>Lisateavet käitise piire ületavate soojusvoogude kohta on esitatud juhenddokumendis nr 6.</i></p>
Soojuspõhine võrdlusalus ¹⁰	47.3 ¹¹ Lubatud heitkoguse ühikut /mõõdetava soojuse netokogus, TJ	

⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R0447&qid=1697457643329>

¹⁰ Sealhulgas, kui kohaldatakse kaugkütte käitiseosadele, vt lisateavet punktis 3.3

¹¹ Väärtus(ed) aastate 2021–2025 jaoks, mida uuendatakse aastateks 2026–2030.

¹² Lisateabe saamiseks vt seiret ja aruandlust käsitlevat juhenddokumenti nr 5.

Kütusepõhine võrdlusalus	42.6 ¹¹ Lubatud heitkoguse ühikut /kasutatud kütus, TJ	<p>Selleks, et olla käsitletud kütusepõhise võrdlusaluslega käitiseosana, peab sisendkütus¹³ vastama kõigile neljale allpool loetletud tingimusele (artikli 2 lõige 6).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Energiat ei tarbita tootepõhise ega soojuspõhise võrdlusaluslega käitiseosade piirides. 2. Energiat ei kasutata elektri tootmiseks. 3. Kütust ei kasutata tõrvikpõletamiseks, välja arvatud ohutus-tõrvikpõletamine. 4. Energiat tarbitakse peamiselt soojuse tootmiseks; 5. Energia peamine eesmärk on: <ul style="list-style-type: none"> ▪ otsene kütmine või jahutamine ilma soojusvahetita (soojust ei saa mõõta) <p>VÕI</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ elektri tootmiseks mittekasutatava mehaanilise energia tootmine <p>VÕI</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ toodete tootmine.
Protsessiheide	0,97 ¹⁴ Lubatud heitkoguse ühikut/protsessiheide, t	<p>Selleks, et käsitleda protsessiheidet võrdlusaluslega käitiseosadena(artikli 2 lõige 10), peab protsessiheide vastama mõlemale allpoolloetletud tingimusele.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Heitkogused ei ole hõlmatud tootepõhise võrdlusaluslega ühegi muu varumeetodiga. 2. Protsessiheitteks loetakse järgmisi heitkoguseid. <ul style="list-style-type: none"> • Direktiivi 2003/87/EÜ I lisas loetletud muud kasvuhoonegaasid peale CO₂, mis tekivad väljaspool FAR-määruse I lisas loetletud tootepõhise võrdlusaluslega süsteemi piire. • Süsinikdioksiidi heitkogused mis tahes allpool loetletud protsesside tulemusena. Arvesse tohib võtta ainult sellist CO₂, mis on tootmisprotsessi või keemilise reaktsiooni otsene ja vahetu tulemus. CO või muu osaliselt oksüdeerunud süsiniku oksüdeerumisel tekkivat CO₂ ei arvestata olenemata sellest, kas oksüdeerumine toimub sama või mõne eraldiseisva tehnilise üksuse piires. Näide: lahtises ahjus toimuva CO oksüdeerumise käigus tekkivat CO₂ ei loe antud

¹³ Sel juhul hõlmab „kütus“ – kohaldatavusel – heitgaaside osa, mida seostatakse heitgaasi tarbimisega, kui see tekib väljaspool tootepõhise võrdlusaluslega käitiseosa. Lisateabe saamiseks vt heitgaase ja protsessiheidete käitiseosa käsitlevat juhenddokumenti nr 8.

¹⁴ Kuni 2027. aastani ja 0,91 aastateks 2028–2030.

kategooria mõistes protsessiheiteks (kuid tingimuste täitmise korral võib see kuuluda kolmanda kategooria alla – vt *lisajuhiseid heitgaaside avatud ahjus põletamise kohta heitgaase ja protsessiheite käitiseosa käsitlevast juhenddokumendist nr 8*).

- Mõõdetava soojuse, mõõdetamatu soojuse või elektri tootmise eesmärgil heitgaaside põletamisel eralduv heide, millest arvatakse maha samaväärne heide, mis on tekkinud samaväärse energiasaldusega maagaasi koguse põletamisel, võttes arvesse erinevusi energia muundamise tõhususes (*lisateavet heitgaaside määratluse ja neile vastavate lubatud heitkoguse ühikute kohta leiab heitgaase ja protsessiheite käitiseosa käsitlevast juhenddokumendist nr 8*).

Asjaomased protsessid (tingimusel, et nende esmane eesmärk on muu kui soojuse tekitamine):

- maakides, kontsentratsioonides ja teiseses tooraines leiduvate metalliühendite keemiline või elektrolüütiline redutseerimine;
  - metallidest ja metalliühenditest lisandite eraldamine;
  - karbonaatide lagundamine (välja arvatud suitsugaaside puhastamisel tekkivad karbonaadid);
  - keemiline süntees, kus süsinikku kandev materjal osaleb reaktsioonis;
  - süsinikku sisaldavate lisandite või tooraine kasutamine;
  - poolmetallioksiidide või mittemetallioksiidide, nagu ränioksiidide ja fosfaatide keemiline või elektrolüütiline redutseerimine.
-

2.2 CO₂-heite ülekandumise ohu mõju lubatud heitkoguse ühikute eraldamisele käitise(osa) tasandil

Sektorid või allsektorid, mille puhul esineb märkimisväärne CO₂-heite ülekandumise oht, on need, mis võivad sattuda ebasoodsasse konkurentsiolukorda võrreldes väljaspool ELi asuvate konkurentidega, kelle suhtes ei kohaldata sarnaseid heitkoguse kitsendusi. Komisjoni delegeeritud õigusakt, millega määratakse kindlaks selliste sektorite ja allsektorite loetelu, mille puhul peetakse märkimisväärseks CO₂-heite ülekandumise ohtu, võeti vastu 15. veebruaril 2019 ELi HKS-i määruse¹⁵ artiklis 10b kehtestatud kriteeriumide alusel. Selles on määratletud 63 (all)sektorit, mille puhul peetakse märkimisväärseks CO₂-heite ülekandumise ohtu. Heakskiidetud loetelu kehtib 10 aastat, mis tähendab, et seda loetelu ei ajakohastata ELi HKS-i neljanda kauplemisperioodi ajal, ja loetelule viidatakse selles dokumendis kui „CO₂-heite ülekandumise loetelule“ (või CLL). Loetelusse kantud sektoreid ja allsektoreid nimetatakse siin sees „CO₂-heite ülekandumise ohuga“ (või CL) (all)sektoriteks ning loetelusse kandmata (all)sektoreid „CO₂-heite ülekandumise ohuta“ (või mitte-CL) (all)sektoriteks.

NACE ja PRODCOMi koodid

Üldiselt põhineb (all)sektorite loetellu lisandumisel kõlblikkuse hindamine nende NACE klassifikatsioonikoodidel, kuid mõne allsektori puhul võetakse aluseks üksikasjalikumad PRODCOMi klassifikatsioonikoodid.

NACE koodid on neljakohalised koodid, mida kasutatakse käitise klassifitseerimiseks konkreetsesse sektorisse, võttes aluseks tegevusala. Koodid võetakse Euroopa Ühenduse majandustegevusalade statistilisest klassifikaatorist. PRODCOMi kood on kaheksakohaline kood ning selle nimi tuleneb väljendist „PROducts of the European COMMunity Inquiry.“ Tegemist on toodetud toodangu vaatlusega, mida reguleeritakse ELi määrusega (3924/91). Toodete määratlused on kogu ELis ühtlustatud, et oleks võimalik võrrelda liikmesriikide andmeid ja Euroopa koondandmeid toote tasandil. NACE ja PRODCOMi koodide vahel on otsene seos ning PRODCOMi koodi neli esimest numbrit langevad kokku NACE koodi nelja esimese numbriga.

CL-(all)sektorite käitised on kõlblikud CO₂ heite ülekandumise ohu vähendamise meetmete jaoks järgmistel juhtudel: Kuni 2025. a. lõpuni, CL-(all)sektori käitised saavad tasuta kuni 100% võrdlusaluse tasandil lubatud heitkoguse ühikutest. Alates 2026. aastast võetakse SPIM järk-järgult kasutusele CL meetmena teatud sektorites. Täpsemalt on toodud punktis 2.3. SPIM-iga hõlmatud sektorites väheneb tasuta lubatud heitkoguse ühikute eraldamine igal aastal, rakendades kahanevat nn „SPIM-tegurit“, samas kui SPIM-i kaupade importijad (s.o SPIM-määruse lisaga I hõlmatud kaubad) peavad katma vastavalt kasvava osa selliste kaupade „siseheitest“ SPIM-

¹⁵ https://ec.europa.eu/clima/policies/ets/allowances/leakage_en#tab-0-1

sertifikaatidega. Ainult CL-allsektorites, mida SPIM ei hõlma, jääb tasuta eraldamine 100% tasemele võrdlusalusel eraldatud lubatud heitkoguse ühikutest.

Loetellu kandmata sektorite käitised saavad aga tasuta üksnes 30% võrdlusaluse tasandil lubatud heitkoguse ühikutest, seejuures väheneb see proportsioon pärast 2026. aastat tasemele 0% aastal 2030. Erand tehakse kaugkütte käitiseosadele, mille puhul jääb tasuta saadud lubatud heitkoguse ühikute osakaal 30% tasemele ka pärast 2026. aastat. Need osakaalud kajastuvad nn CO₂-heite ülekandumise ohuteguris (*CLEF*), mille väärtus on 1 CL-sektori ja 0,300 mitte-CL sektori puhul neljanda kauplemisperioodi alguses. Tabelis 2 on näidatud nende *CLEF*ide areng ajas eristatud kategooriate kohta.

Tabel 2. Ülevaade CL-(all)sektorite, mitte-CL-(all)sektorite ja kaugkütte käitiseosade CO₂-heite ülekandumise ohutegurite (*CLEF*ide) üle¹⁶. Lisainformatsiooni jaoks SPIM teguri osas vaadake jaotist 2.3.

Aasta	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
CL-(all)sektorite CLEF	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
mitte-CL- (all)sektorite CLEF	0,300	0,300	0,300	0,300	0,300	0,300	0,225	0,150	0,075	0
Kaugkütte käitiseosade CLEF	0,300	0,300	0,300	0,300	0,300	0,300	0,300	0,300	0,300	0,300
SPIM tegur SPIM kaupadele	1	1	1	1	1	0,975	0,950	0,900	0,775	0,515

Esialgsete tasuta lubatud heitkoguse ühikute koguse leidmiseks korrutatakse võrdlusaluse väärtus, varasema tootmistaseme ning asjaomase *CLEF*i- ja SPIM-teguritega. Kuna aga paljude sektorite puhul on SPIMi-tegur 1, jäetakse see allolevas võrrandis lihtsuse huvides välja. Seda tutvustatakse punktis 2.3. Kuna võrdlusaluseid kohaldatakse käitiseosale, siis kohaldatakse ka *CLEF*i käitiseosa tasandil. Üldvalem CSCFi arvutamiseks vajaliku esialgse koguse leidmiseks on järgmine:

¹⁶ *CLEF*i vähenevad väärtused pärast 2026. aastat tuleb üle vaadata direktiivi artikli 30 kohaselt, kui ei esine olulist CO₂-heite ülekandumise ohtu, samuti mitte-CL juhtumite ja kaugkütte puhul.

$$F_{i,k} = BM_i \times HAL_i \times CLEF_{i,k}$$

milles:

$F_{i,k}$	käitiseosale i aastal k eraldatavate lubatud heitkoguse ühikute esialgne kogus (aastased lubatud heitkoguse ühikud);
BM_i	kohaldatav võrdlusaluse väärtus (lubatud heitkoguse ühikud tooteühiku kohta ¹⁷);
HAL_i	käitiseosa varasem tootmistase (tooteühikut aastas);
$CLEF_{i,k}$	kohaldatav CO ₂ -heite ülekandumise ohutegur (ühikuta).

Lõplikud tasuta lubatud heitkoguse ühikute kogused tehakse kindlaks pärast seda, kui CSCF on arvutatud, kui on kohaldatav, nagu on kirjeldatud punktis 5.1.

Tootepõhise võrdlusalusega käitiseosade puhul

Võrdlusalusega toodetele eraldatavate lubatud heitkoguse ühikute koguse arvutamisel kasutatakse CO₂-heite ülekandumise loetelu, et määrata kohaldatav CLEF. Kui tootepõhise võrdlusalusega käitiseosas toodetud toode on loetelus (st selle NACE kood või PRODCOMi kood on loetelus), siis on kasutatava CLEFi väärtus 1. Kui see nii ei ole, siis kasutatakse tabelis 2 märgitud vähenevat tegurit (mitte-CL-(all)sektorite CLEF). CLL põhineb uuendatud klassifikaatoril NACE Rev. 2 ja PRODCOMi 2010. aasta loetelul. Vt lisateavet punktis 4.1.

Varumeetodiga käitiseosa puhul

Kui tegemist on soojus- ja kütusepõhise võrdlusaluse ja/või protsessiheite meetodi kasutamisega, sõltub kasutatava CLEFi väärtus sellest, kas soojus, kütus või protsessiheited on seotud CLLi kantud toote tootmisprotsessiga või mitte. Kui toodetav toode on kantud CLLi, siis on kasutatava CLEFi väärtus 1 kõikidel aastatel, muul juhul tuleb kasutada CLEFi kahanevat väärtust. Pange tähele, et käitised võivad toota erinevaid tooteid, millest mõned on märkimisväärse CO₂-heite ülekandumise ohuga ja mõned mitte. Sellistel juhtudel on asjakohane kaks käitiseosa (nt soojus-CL ja soojus mitte CL) ning kõik tooted ja PRODCOM-id tuleks määrata ühele või teisele käitiseosale.

---

¹⁷ Toote tonn (või CWT) tootepõhise võrdlusalusega käitiseosa puhul, soojuse GJ soojuspõhise võrdlusaluse (ja kaugkütte) käitiseosa puhul, kütuse GJ kütusepõhise võrdlusalusega käitiseosa puhul või CO₂ tonn protsessiheite käitiseosa puhul.

Tähelepanu tuleb pöörata olukorrale, kus käitis ekspordib soojust teisele käitisele. Kui käitiseosa ekspordib soojust HKSi tehasele, kohaldatakse selle käitiseosa CO₂-heite ülekandumise ohu staatust, kus imporditud soojust kasutatakse. Selle põhjuseks on asjaolu, et FAR-määruse kohaselt antakse lubatud heitkoguse ühikud soojuste tarbijale, v.a juhul, kui soojust importiv käitis ei kuulu ELi HKSi. Viimasel juhul saab lubatud heitkoguse ühikud soojuste tootja. Lisateavet eraldamise protseduuri kohta käitise piire ületavate soojusvoogude korral leiate *juhenddokumendist nr 6*.

Soojuste importija CO₂-heite ülekandumise ohu võib võtta CLList olenevalt importivas tehases toodetud tootest (toodetest), nagu eespool kirjeldatud. Kui käitis ekspordib soojust HKSi mittekuuluvale tehasele, siis eeldatavasti ei esine importival käitisel CO₂-heite ülekandumise ohtu, välja arvatud juhul, kui on võimalik tõestada, et toodete puhul, mille jaoks eksporditud soojust kasutatakse, see oht esineb. Asjaomased tõendavad dokumendid tuleb lisada andmete kogumise aruandele. Heitgaaside heite ülekandumise ohtu saab muuta pärast seda, kui pädevad asutused on need dokumendid läbi vaadanud ja heaks kiitnud. Kui käitis ekspordib soojust kaugkütteks, loetakse ekspordivat käitiseosa alati CO₂-heite ülekandumise ohuta käitiseosaks.

Tuleb märkida, et alates 1. jaanuarist 2026 ei kehti enam nn „*de minimis reegel*”¹⁸.

Käitise tasandil

Esialgse lubatud heitkoguse ühikute koguse määramiseks käitise tasandil summeeritakse käitiseosa lubatud heitkoguse ühikute kogused selle süsteemi piirides. 3. osas selgitatakse täpsemalt, kuidas jagada käitist üksikuteks käitiseosadeks, et määrata kindlaks eraldatavate lubatud heitkoguse ühikute arv.

---

¹⁸ St reegel, et kui sama tüüpi CL-i või mitte-CL-i käitiseosade tegevustase on vähem kui 5% sellest käitiseosast, ei ole vaja teha vahet CL-i ja mitte-CL-i käitiseosade vahel (artikkel FAR-i artikli 10 lõige 3 enne 2024. aasta muudatust).

Näide: Ilma tootepõhiste võrdlusalisteta ja CO₂-heite ülekandumise erinevate ohtudega käitis

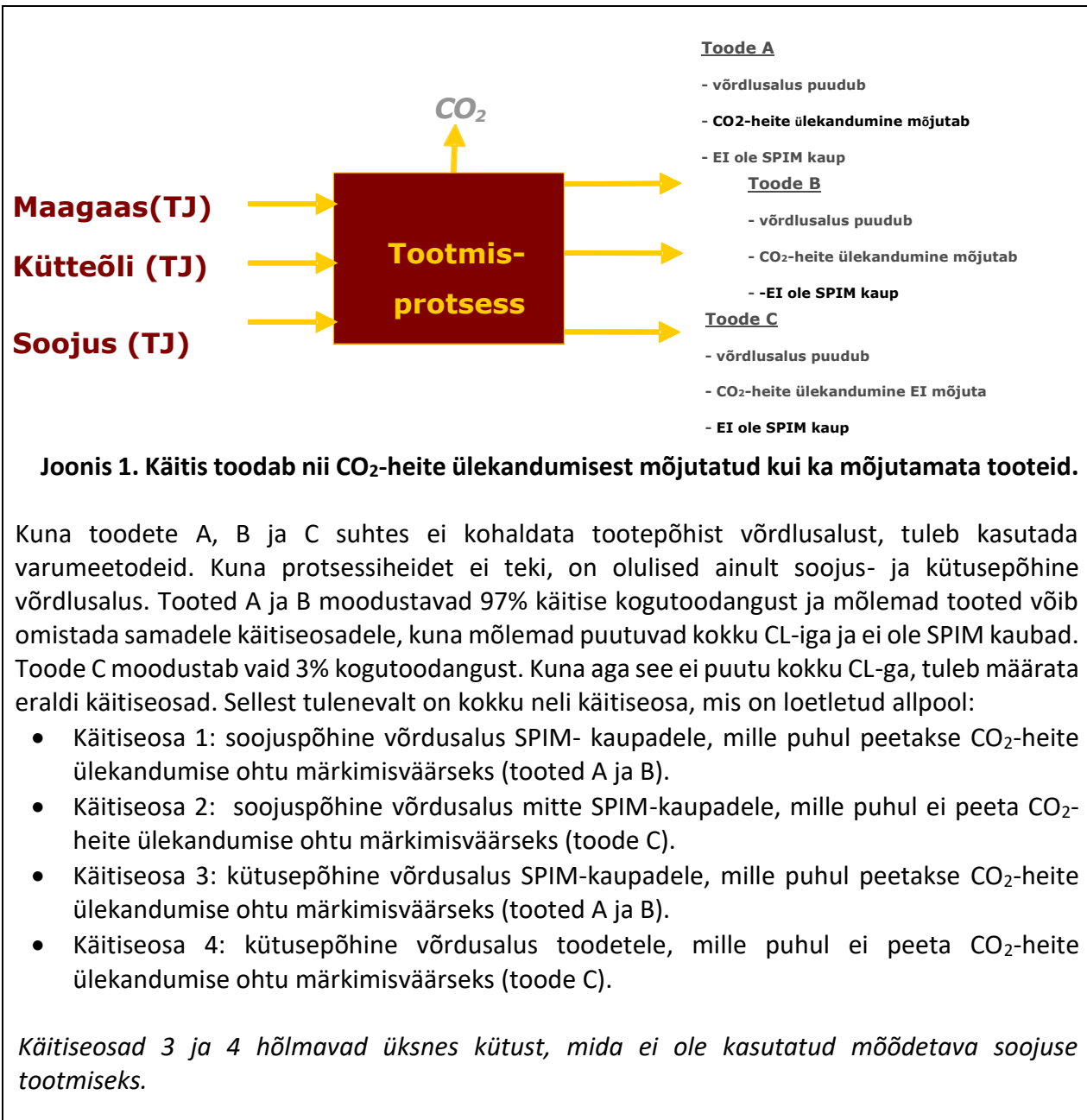
Järgmises näites toodab käitis kolme toodet: A, B ja C. Seejärel võrreldakse NACE koodi või PRODCOMi koodi (see on üksikasjalikum kui NACE kood) nende toodete loeteluga, mille puhul esineb CO₂-heite ülekandumise oht.

Et selgitada seda praktilise näite abil, oletame, et käitis toodab 1000t taimeõli aastas. Sellest 600t toorsojaõli (toode A, PRODCOMi kood 15411210), 370t toorrapsiõli (toode B, PRODCOMi kood 15411260) ja 30t rafineeritud sojaõli (toode C, PRODCOMi kood 15421110). Toorõlide koodide neli esimest numbrit on 1541 ja rafineeritud õlil 1542. Kui võrdleme neid numbreid CLLis olevate koodidega, siis selgub, et NACE kood 1541 on loetelus olemas, kuid kood 1542 ei ole. Lisaks ei ole numbritega 1542 algavad PRODCOMi koodid kantud loetellu „1.4. Direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a lõigetes 15 JA 16 sätestatud kvantitatiivsete kriteeriumite põhjal,

NACE neljanubrilise klassifikatsiooni tasandist täpsema liigituse puhul“. See tähendab, et koodiga 1541 seotud toodete puhul (st toorsojaõli ja toorrapsiõli) peetakse CO₂-heite ülekandumise ohtu märkimisväärseks, kuid koodiga 1542 seotud toote puhul (rafineeritud sojaõli) mitte.

Seejärel tuleb kontrollida, kas mõni toodetud toode on loetletud SPIM-määruse I lisas (vt punkt 2.3), mis selle näite puhul ei kehti.

Seda on kokkuvõtvalt kujutatud joonisel 1, kus toodete A ja B puhul peetakse CO₂-heite ülekandumise ohtu märkimisväärseks, kuid toote C puhul mitte.

Selgituste kast

Kui puuduvad andmed, mille alusel saab määrata, milline osa mõõdetavast soojusest, kütusest või heitest omistatakse toodetele, mille puhul peetakse ja ei peeta CO₂-heite ülekandumise ohtu märkimisväärseks, siis seostatakse sisendid, väljundid ja heide asjaomase tootega proportsionaalselt toodetud toodete kogusega. Andmete puudumise korral võib kasutada asendusandmeid ja hinnanguid (nt % väärtuseid, nagu seda võimaldab andmete kogumise vorm), mis põhinevad käitaja esitatud tõenditel.

See tähendab, et kui mõne toote puhul peetakse CO₂-heite ülekandumise ohtu märkimisväärseks (nt kaseiin), kuid:

- toote tootmisprotsess hõlmab ka ilma märkimisväärse CO₂-heite ülekandumise ohuta vahesaaduste (nt värske lõss); või
- ilma märkimisväärse CO₂-heite ülekandumise ohuta kõrvalsaaduste tootmist, siis tuleb asjassepuutuvad andmed jagada, et seostada õige CO₂-heite ülekandumise oht asjaomase protsessiga.

Lubatud heitkoguse ühikute koguste arvutamisel kasutatakse käitiseosade puhul järgmisi valemeid:

- Käitiseosa 1: esialgsed lubatud heitkoguse ühikud = $BM_h \times HAL_h(A+B) \times CLEF_{CL}$;
- Käitiseosa 2: esialgsed lubatud heitkoguse ühikud = $BM_h \times HAL_h(C) \times CLEF_{mitte-CL,k}$;
- käitiseosa 3: esialgsed lubatud heitkoguse ühikud = $BM_f \times HAL_f(A+B) \times CLEF_{CL}$;
- Käitiseosa 4: esialgsed lubatud heitkoguse ühikud = $BM_f \times HAL_f(C) \times CLEF_{mitte-CL,k}$,

Milles:

BM_h soojuspõhise võrdlusaluse väärtus (LHÜ/TJ);

$HAL_h(A+B)$ varasem mõõdetav soojuse netokoguse tarbimine toote A ja B puhul (TJ/aasta);

$HAL_h(C)$ varasem mõõdetav soojuse netokoguse tarbimine toote C puhul (TJ/aasta);

BM_f kütusepõhise võrdlusaluse väärtus (LHÜ/TJ);

$HAL_f(A+B)$ kütuse varasem tarbimine toodete A ja B puhul (TJ/aasta); $HAL_f(C)$ = kütuse varasem tarbimine toote C puhul (TJ/aasta);

$CLEF$ CO₂-heite ülekandumise ohutegur (ühikuta, vt tabelis 2 CL-/mitte-CL $CLEF$ ide väärtusi üksikutel aastatel k).

Seega on käitiseosade 1 ja 3 esialgsed lubatud heitkoguse ühikud kõikidel aastatel järgmised:

- Käitiseosa 1: esialgsed lubatud heitkoguse ühikud = $BM_h \times HAL_h(A+B) \times 1$;
- käitiseosa 3: esialgsed lubatud heitkoguse ühikud = $BM_f \times HAL_f(A+B) \times 1$.

Käitiseosade 2 ja 4 esialgsed lubatud heitkoguse ühikud on järgmised: aastal 2026:

- Käitiseosa 2: esialgsed lubatud heitkoguse ühikud = $BM_h \times HAL_h(C) \times 0,300$;
- Käitiseosa 4: esialgsed lubatud heitkoguse ühikud = $BM_f \times HAL_f(C) \times 0,300$;

aastal 2027:

- Käitiseosa 2: esialgsed lubatud heitkoguse ühikud = $BM_h \times HAL_h(C) \times 0,225$;
- Käitiseosa 4: esialgsed lubatud heitkoguse ühikud = $BM_f \times HAL_f(C) \times 0,225$.

Kuna mitte-CL *CLEFid* vähenevad kuni 2030. aastani, on sellel aastal käitiseosade 2 ja 4 esialgsed lubatud heitkoguse ühikud järgmised:

- Käitiseosa 2: esialgsed lubatud heitkoguse ühikud = $BM_h \times HAL_h(C) \times 0 = 0$
- Käitiseosa 4: esialgsed lubatud heitkoguse ühikud = $BM_f \times HAL_f(C) \times 0 = 0$.

2.3 SPIMi mõju lubatud heitkoguse ühikute eraldamisele käitise(osa) tasandil

Süsiniku piirimeedet käsitlevas määruses (SPIM-määrus⁴) käsitletakse kasvuhoonegaaside heidet, mis on seotud Euroopa Liitu imporditavate teatavate sektorite kaupadega, kehtestades seega süsinikdioksiidi hinna valitud toodetele, mis on toodetud väljaspool ELi HKS-i, nii et nende importijatel on samasugune stiimul kasvuhoonegaaside heitkoguse vähendamiseks kui ELi HKS-i osalejatel. See vähendab CO₂ heite ülekandumise ohtu asjaomastes sektorites ja sellega peab kaasnema ELi HKS-i raames eraldatavate tasuta lubatud heitkoguse ühikute vähendamine nendes sektorites, et vältida topelt toetust, mis ei oleks kooskõlas WTO eeskirjadega. SPIM võetakse kasutusele järk-järgult ja seda kohaldatakse esialgu kaupade impordi suhtes konkreetsetest sektoritest (edaspidi "SPIM-kaubad"), mis on määratletud SPIM-määruse lisa I ja mille kokkuvõtte on esitatud käesoleva juhenddokumendi lisa A. Seal sisalduvad kaubad on identifitseeritud kombineeritud nomenklatuuri (CN) koodide abil, mis on määratud kõikidele ELi tollideklaratsioonidele, nagu on määratletud määruses (EMÜ) 2658/87¹⁹.

Lisa A tabelites on loetletud tooted, mille suhtes SPIM-i kohaldatakse, sealhulgas nende vastavad CN-koodid ja soovituslik loetelu vastavatest PRODCOM-koodidest, mida kasutatakse CO₂-heite ülekandumise ohu loendis²⁰. CN-koodid koosnevad tavaliselt 8 numbrist; kui on märgitud vähem numbreid, tähendab see, et hõlmatud on kõik nende numbritega algavad CN-koodid, nagu ka PRODCOM-koodide puhul. Võimaluse korral on vajaduse korral lisatud vastavus tootepõhiste võrdlusalusele, kuigi see vastavus on vaid soovituslik ja toodete tuvastamine ei tohiks kunagi tugineda ainult statistikas esitatud PRODCOM-koodidele²¹.

---

¹⁹ 17.06.2023 teksti konsolideeritud versioon: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX%3A31987R2658>

²⁰ Pange tähele, et SPIM hõlmab ainult CL avatud sektoreid.

²¹ Lisateavet tootepõhiste võrdlusandmete määratluse kohta leiate juhendist 9, mis käsitleb sektoripõhiseid juhiseid, https://climate.ec.europa.eu/system/files/2019-07/p4_gd9_sector_specific_guidance_en.pdf

SPIM-i kohta lisateabe saamiseks külastage komisjoni veebisaiti ²², kust leiate õigusaktid, juhenddokumendid, korduma kippuvad küsimused jne.

SPIM-i kasutuselevõtuga kaotatakse ELi HKSi tasuta lubatud heitkoguse ühikute eraldamine järk-järgult, kuna SPIM võetakse järk-järgult kasutusele. SPIM-kaupu tootvates (all)sektorites asuvate käitiste tasuta lubatud heitkoguse ühikute eraldamine väheneb alates 2026. aastast, langedes 0 aastaks 2034. Vähenemist võetakse tasuta eraldatava heitkoguse eraldamise arvutamisel arvesse, kasutades tabeli 3 kohaselt SPIM-kaupu tootvate käitiseosadele kohaldatavat SPIM-tegurit.

Tabel 3. SPIM faktori väärtused²³

Aasta	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
SPIM tegur SPIM kaupadele	0.975	0.950	0.900	0.775	0.515	0.390	0.265	0.140	0
Teised kaubad	1	1	1	1	1	1	1	1	1

SPIM-kaupu tootvate käitise osade esialgne tasuta heitkoguse eraldamine korrutatakse selle SPIM-teguriga. Seetõttu on tasuta eraldatud lubatud heitkoguse ühikute esialgse summa arvutamise üld võrrandit laiendatud, võrreldes punktis 2.2 esitatud võrrandiga:

$$F_{i,k} = BM_i \times HAL_i \times CLEF_{i,k} \times SPIM_{i,k}$$

Milles:

$F_{i,k}$ käitiseosale i aastal k eraldatavate lubatud heitkoguse ühikute esialgne kogus (aastased lubatud heitkoguse ühikud);

BM_i kohaldatav võrdlusaluste väärtus (lubatud heitkoguse ühikud tooteühiku kohta²⁴);

HAL_i käitiseosa varasem tootmistase (tooteühikut aastas);

$CLEF_{i,k}$ kohaldatav CO₂-heite ülekandumise ohutegur (ühikuta);

$SPIM_{i,k}$ süsiniku piirimeetme tegur (ühikuta).

Lõplik tasuta eraldatud lubatud heitkoguse ühikud määratakse pärast CSCF arvutamist, kui see on asjakohane, käitise tasandil, nagu on kirjeldatud punktis 5.3.

²² https://taxation-customs.ec.europa.eu/carbon-border-adjustment-mechanism_en

²³ Vt ELi HKSi direktiivi artikli 10a lõiget 1a.

²⁴ tonn toodet (või CWT) tootepõhise võrdlusalusega käitiseosa puhul, GJ soojust soojuse võrdlusaluse (ja kaugkütte) käitiseosade puhul, GJ kütust kütuse võrdlusalusega käitiseosade puhul või t CO₂ protsesside heitkoguse käitiseosade puhul

Tootepõhise võrdlusalusega käitiseosade jaoks

SPIM-kaubad määratletakse toodete CN-koodide alusel ja seetõttu tuleks seda viidet kasutada selleks²⁵, et teha kindlaks, kas konkreetne toode kuulub SPIM-i alla või mitte. Komisjoni võrdlusandmete aruandevorm võtab SPIM-teguri automaatselt arvesse, kui SPIM hõlmab kõiki tootepõhise võrdlusaluse tooteid. Siiski võib esineda vähe juhtumeid, kus SPIM-i ja mitte-SPIM-i kaupadel on sama tootepõhine võrdlusalus. See võib juhtuda juhul, kui kaubanduslik klassifikatsioon (CN-kood) ei vasta täielikult tehnilistele tootmisprotsessidele, mida PRODCOM-koodid mõnikord paremini kajastavad. Nendel juhtudel tuleb võrdlusandmete aruande vormis käitiseosa osadeks teha käsitsi vastavalt vajadusele. Selle juhendi avaldamise ajal nõuab sellist jaotamist ainult tootepõhine võrdlusalus „raudvalu“.

Varuosaga käitiseosade jaoks

Kui kaasatakse soojuse, kütusepõhise võrdlusaluse ja/või protsessihte lähenemisviisi, sõltub SPIM-teguri rakendamine sellest, kas soojuse, kütuse või protsessi heitkogus on seotud SPIM-i kaupade tootmisprotsessiga või mitte. Soojus, mis eksporditakse mitte-HKS-käitisesse, kus seda kasutatakse SPIM-kauba tootmiseks, kaasatakse SPIM-i käitiseossa. Seetõttu võivad nende kolme lähenemisviisi vastavad CL käitiseosad vajada täiendavat jaotamist, et teha eraldamis arvutused SPIM-kaupade ja mitte-SPIM-kaupade jaoks. See toob kaasa täiendavaid käitiseosaid, st kuni kolm küttekäitist ("CL_SPIM"²⁶, "CL, mitte-SPIM" ja "mitte-CL") ja samamoodi kuni kolm kütusepõhise võrdlusalusega käitiseosa ja kuni kolm protsessihteiga käitiseosa. Kaugkütte käitiseosa SPIM ei mõjuta ja seetõttu jääb see muutumatuks. Järelikult võib nüüd käitisel olla kuni kümme erinevat „varumeetodiga“ käitiseosa.

Näide: käitis, mis toodab nii SPIM-i kaupa kui ka mitte-SPIM-i toodet

Selles näites toodab käitis kõrglegeeritud terast, mis seejärel töödeldakse kuumvaltsitud varrasteks. Toodetud kõrglegeeritud teras kuulub standardi PRODCOM 24.10.22.10 ("Lamedad pooltooted (plaadid) (roostevabast terasest)") alla, kuumvaltsitud vardad kuuluvad PRODCOM 24.10.64.10 alla ("Kuumvaltsitud ümarvardad, roostevabast terasest").

Selle käitisel on 2 käitiseosa:

- Käitiseosa 1: EAF kõrglegeeritud terasest tootepõhine võrdlusalusega käitiseosa. Käitaja on tuvastanud, et toodetud plaadid kuuluvad CN-koodi 7218 99 11²⁷ alla, mis on A lisas loetletud SPIM-kaubana. NACE kood 2410 on loetletud CLL-is, nii et seda käitiseosa käsitatakse süsinikdioksiidihteite lekke olulise ohuna;
- Käitiseosa 2: CL SPIM kütuse alamseade, mis hõlmab kuumvaltsimiseks vajalikku mittemõõdetavat soojust, st mida kasutatakse väljaspool tootepõhine võrdlusaluse

²⁵ SPIM-iga koosõla tagamiseks peaks CN-koodide versioon olema koosõlas SPIM-määruse (EL) 2023/956 I lisaga, milles viidatakse määruse (EMÜ) nr 2658/87 kohastele CN-koodidele.

²⁶ Kuna SPIM on kavandatud katma ainult CL-i sektoreid, on SPIM-kaubad alati CL-nimekirja sektoritest.

²⁷ https://showvoc.op.europa.eu/#/datasets/ESTAT_PRODCOM_List_2023/data?resId=http:%2F%2Fdata.europa.eu%2Fqw1%2Fprodcom2023%2F24102210

perimeetrit. Tooted, mis kuuluvad PRODCOM 24.10.64.10 alla, on kaasatud CLL-i. Vastav CN-kood on 7222 11 ("roostevabast terasest vardad, ainult kuumvaltsitud, ainult kuumtõmmatud või ainult kuumpressitud, ümmarguse ristlõikega") ja seda peetakse SPIM-kaubaks.

Eraldamise arvutamisel tuleks iga käitiseosa puhul kasutada järgmisi valemeid:

- Käitiseosa 1: Esialgsed lubatud heitkoguse ühikud = $BM_p \times HAL_p \times CLEFCL \times SPIM_k$;
- Käitiseosa 2: Esialgsed lubatud heitkoguse ühikud = $BM_f \times HAL_f \times CLEFCL_k \times SPIM_k$.

Milles:

BM_p	tootepõhine võrdlusaluse väärtus (väljendatuna LHÜd/tooteühik),
HAL_p	varasem tootmistase for the product benchmark sub-installation (t/yr)
BM_f	kütusepõhine võrdlusalus, mille väärtuseks on määratud (LHÜ / T);
HAL_f	Historical Activity Level for the fuel benchmark sub-installation (TJ/yr);
CLEF	CO ₂ -heite ülekandumise ohutegur (ühikuta, vt tabel 2 CL/mitte-CL <i>CLEF</i> ide kohta üksikute aastate k).
SPIM	SPIMi tegur (ühikuta, vt tabelist 3 üksikute aastate väärtused k).

3 KÄITISE JAGAMINE KÄITISEOSADEKS

Käitise lubatud heitkoguse ühikute arvutamisel tuleb esimese sammuna kindlaks määrata nn käitiseosad. Käitiseosa tähendab kõiki ühe konkreetse lubatud heitkoguse ühikute eraldamise meetodiga seotud sisendeid, väljundeid ja neile vastavaid heitkoguseid. Tasub tähele panna, et käitiseosa piirid ei sõltu tingimata füüsiliste protsessiüksuste piiridest. Neid tuleb käsitleda kui massi ja energia süsteemiipiire FAR-määruse konkreetse eesmärgi jaoks.

Nagu üldist eraldamismeetodit käsitlevas juhenddokumendis nr 1 kirjeldatud, on käitise suurim võimalik käitiseosade arv $n+10$, kus n on käitises kasutatavate tootepõhiste võrdlusaluste arv, mida täiendavad kaks soojuspõhise võrdlusalusega käitiseosa (CL ja mitte-CL), kaks kütusepõhise võrdlusalusega käitiseosa (CL ja mitte-CL), kaks protsessiheite käitiseosa (CL ja mitte-CL) ja kaugkütte käitiseos²⁸. Lisateavet *eristatavate käitiseosade tüüpide kohta vt juhenddokumendist nr 1, eri tüüpi käitiseosade määratlused leiate juhenddokumendi nr 1 lisast B*. Tuleks märkida, et PRODCOM 2010 koode tuleks kasutada selleks, et määrata kindlaks, millised käitiseosad tuleb

---

²⁸ Käitiseosade ametlik määratlus on esitatud FAR-määruses: tootepõhise võrdlusaluse jaoks artikli 3 punktis b, soojuspõhise võrdlusaluse jaoks artikli 3 punktis c, kaugkütte käitiseosa jaoks artikli 3 punktis d, kütusepõhise käitiseosa jaoks artikli 3 punktis f ja protsessiheite jaoks artikli 3 punktis j.

määratleda, isegi kui on olemas uuem PRODCOMi kood, millel on tegeliku toote jaoks erinev koodiväärtus ja mis tuleb statistilistel eesmärkidel esitada.

Kõik kaitise sisendid, väljundid ja neile vastavad heitkogused tuleb seostada kaitiseosadega, välja arvatud juhul, kui need on seotud protsessiga, mis ei vasta lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamise tingimustele. Näideteks on elektrienergia tootmine kaitises, tõrvikpõletamine (välja arvatud ohutus-tõrvikpõletamine), mis ei kuulu tootepõhise võrdlusalusega kaitiseosa alla, või teistele ELi HKS-i kuuluvatele kaitistele eksporditava mõõdetava soojuse tootmine²⁹.

Tuleks vältida kaitiseosade omavahelist kattumist. Sisendid, väljundid ja neile vastavad heitkogused ei tohi kuuluda rohkem kui ühe kaitiseosa alla ning iga kaitiseosa lubatud heitkoguse ühikud määratakse ainult ühe eraldamise meetodi järgi. (*Lisateavet sisendite ja väljundite, sh heite jagamise kohta vt andmete kogumist käsitlevast juhenddokumendist nr 3.*)

Kaitiste jagamine kaitiseosadeks toimub punktides 3.1 kuni 3.5 kirjeldatud moel.

Tuleb märkida, et kaitaja võib otsustada mitte taotleda lubatud heitkoguse ühikuid väga väikese kaitiseosa jaoks, kui leitakse, et halduskoormus kaalub üles sellest saadava kasu. Näiteks kui kütuse võrdlusalusega kaitiseosa tegevustase koosneb ainult kütusekulust laboratoorsetes Bunseni põletites või diiselkütusega tuletõrjepumpades, võib kaitaja otsustada kütuse võrdlusalusega kaitiseosa mitte kaasata. Vastav kütus seega tasuta lubatud heitkoguse ühikuid ei saa.

3.1 Tootepõhise võrdlusalusega kaitiseosade kehtestamine

Samm 1a. Määrake kindlaks üks või mitu tootepõhise võrdlusalusega kaitiseosa (kui on kohaldatav)

Kõigepealt tuleks kindlaks teha, kas kaitise suhtes kohaldatakse üht või mitut tootepõhist võrdlusalust, nagu määratletud FAR-määruse I lisas. Iga kohaldatava tootepõhise võrdlusalusega kohta tuleks määratleda üks tootepõhise võrdlusalusega kaitiseosa.

Iga tootepõhise võrdlusalusega kaitiseosa puhul:

- Tehke kindlaks süsteemi piirid (*vt juhenddokument nr 9, milles käsitletakse valdkondlikke juhiseid piiride määramiseks*).
- Vaadake, millised on vastava tootepõhise võrdlusaluse väärtused.

---

²⁹ FAR-määruse artikkel 10.5

- Vaadake CLList, milline on CO₂-heite ülekandumise oht³⁰.

Pange tähele, et tootepõhise võrdlusalusega väärtused BM_p on aastate vältel sama eraldamisperioodi (vastavalt 2021–2025 ja 2026–2030) jooksul muutumatud, samal ajal kui ohutegur *CLEF* võib selles ajavahemikus (teisel eraldamisperioodil) muutuda sõltuvalt CO₂-heite ülekandumise ohu suurusest (kui tootega on seotud märkimisväärne CO₂-heite ülekandumise oht, jääb see tegur põhimõtteliselt samaks, muul juhul hakkab see aastatega vähenema, nagu kirjeldatud punktis 2.2).

Samm 1b. Jagage igale käitiseosale vastavad sisendid ja väljundid

Jagage kõik sisendid (*nt toote valmistamiseks vajalik tooraine, kütus, soojus ja elekter*) ja väljundid (*nt tootmistegevus, soojus, protsessiheide, heitgaasid*) asjaomaste käitiseosade vahel perioodi 2019–2023 iga aasta kohta), millal käitis on tegutsenud.

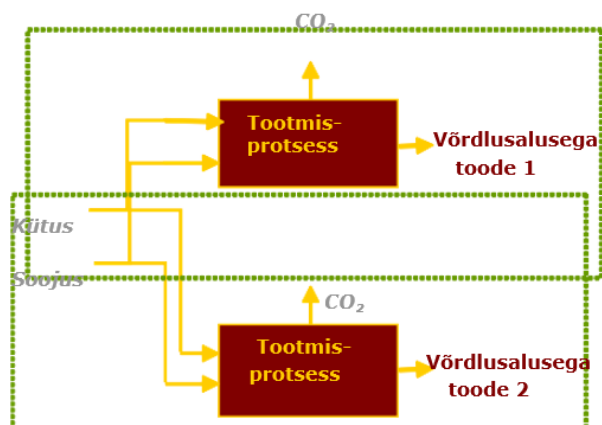
Kui ühes käitises on kohaldatav rohkem kui üks tootepõhine võrdlusalus, tuleb vältida samade sisendite ja väljundite jagamist mitmele käitiseosale (ja et ükski ei oleks puudu). Kui käitises on ainult tootepõhise võrdlusalusega käitiseosad, tuleb välja arvutada ka igale käitiseosale jagatava kütuse ja soojuse kogus, et ajakohastada võrdlusaluse väärtusi (sest andmete kogumine võrdlusaluse väärtuste ajakohastamiseks on seotud andmete kogumisega lubatud heitkoguse ühikute arvutamise aluse saamiseks).

---

³⁰ Komisjoni 15. veebruari 2019. a otsus CO₂-heite ülekandumise loetelu kohta, https://ec.europa.eu/clima/policies/ets/allowances/leakage_en#tab-0-1

Näide. Kahe tootepõhise võrdlusalusega kaitis

Allpool esitatud näites jagunevad sisenevad soojus- ja kütusevood põhimõtteliselt kahe kätiseosa vahel; igale kätiseosale omistatava energiasisalduse summa ei tohi ületada kätises tarbitud soojuse ja kütuse koguenergiasisaldust, võttes arvesse ka kadusid.

3.2 Soojuspõhise võrdlusalusega käitiseosade kehtestamine

Soojuse päritoluallikate järgi eristusi ei tehta

Eri allikatest (nt erinevad kütused, katlad või koostootmisjaamad, võrdlusalusega tootmisprotsessi kõrvalsaadusena saadud soojus jne) pärinevat soojust ei eristata, senikaua kuni soojus on kõlblik tasuta lubatud heitkoguse ühikute eraldiseks.

Põhimõtteliselt võib soojusele eraldada tasuta lubatud heitkoguse ühikuid juhul, kui seda saab pidada HKSi kuuluvaks ning seda ei ole toodetud elektrienergiast. Eriti tõenäoliselt esineb selline olukord mõõdetava soojuse korral, mis on otseselt seotud (põletamisprotsess või eksotermiline tootmisprotsess) ELi HKSi kuuluva käitise seirekavas nimetatud lähtevoogudega.

Soojusele ei eraldata lubatud heitkoguse ühikuid eelkõige järgmistel juhtudel:

- Lämmastikhappe tootmisprotsessis toodetud soojuse ekspordilt või tarbimiselt ei arvestata tasuta lubatud heitkoguse ühikuid, sest vastav soojus on juba arvesse võetud lämmastikhappe võrdlusaluses.
- Tasuta lubatud heitkoguse ühikuid ei arvestata HKSi mittekuuluva (ilma kauplemissüsteemi loata) käitise toodetud soojuse tarbimiselt.
- ELi HKSga hõlmatud käitises toodetud soojuse tarbimine ainult direktiivi 2003/87/EÜ artiklite 14 ja 15 tähenduses).
- Tasuta lubatud heitkoguse ühikuid ei arvestata elektri tootmiseks kasutatava soojuse tarbimiselt.

Pange tähele, et kaugkütteks eksporditud soojust ei loeta soojuspõhise võrdlusalusega käitiseosa osaks, ning selle asemel määratletakse eraldi kaugkütte käitiseosa, vt punkti 3.3.

Abikõlblik soojus võib eelkõige hõlmata biokütustest, vedelatest biokütustest (jätkusuutlikest ja mitte), tahkest biomassist, biogaasist, muudest taastuvatest allikatest (nt päikeseenergia, maasoojus), eksotermilisest soojusest, elektrist ja soojuspumba või soojusvahetiga saadud soojusest toodetud soojust.

Abikõlblikust protsessist või füüsilisest üksusest saadud soojus (kaetud toote-, soojuse- või kütuse võrdlusalusega või protsessiheite käitiseosa) on põhimõtteliselt abikõlblik. Kui füüsiline üksus, millest soojust taaskasutatakse, ei ole kauplemissüsteemi loas selgesõnaliselt loetletud (nt kuna tegemist ei ole põletusseadmega, e soojuspumbaga), tuleks see lugeda loaga hõlmatuks, kui käitis käitab seda I lisa tegevuste täitmiseks.

Soojuse tarbimine

Tasuta lubatud heitkoguse ühikute eraldamise õiguse määrab soojuse kasutamise otstarve, kusjuures abikõlblikku soojust kasutatakse mis tahes FAR-i artikli 2 lõikes 3 loetletud eesmärkidel: toodete tootmine, mehaanilise energia tootmine, v.a. mida kasutatakse elektri tootmiseks ning (ruumide) kütmiseks või jahutamiseks.

Näited soojuskasutusest, mis ei ole soojuse võrdlusaluse alusel abikõlblikud, on järgmised:

- Kütuste eelsoojendus
- Reovee puhastamiseks kasutatav soojus või kütus
- Kütused, mida põletatakse otse suitsugaaside töötlemise eesmärgil ilma mõõdetava soojuse taaskasutamata
- Suitsuvaba põletamiseks kasutatav aur

Kontorite küte

Kui kaitis sisaldab vähemalt ühte tootepõhise võrdlusalusega kaitiseosa, arvestatakse kontorite kütmisega seotud heide juba tootepõhise võrdlusaluse piiresse. Kui kaitis toodab ainult tooteid, mis ei ole hõlmatud tootepõhise võrdlusalusega kaitiseosaga, võib kontorite kütmiseks kasutatud soojuse lisada asjaomase soojuse võrdlusalusega kaitiseosa hulka (st kui süsinikdioksiidiheite lekkega kokkupuude on kooskõlas põhitootega, mida toodetakse kohapeal).

Jahutusseadmete tootmine

Vastavalt FAR-i VII lisa punkti 7.1 viimasele lausele loetakse jahutusprotsessi ennast soojust tarbivaks protsessiks³¹. Kui kaugjahutuseks kasutatakse külma, peaks kaugkütte alamseade katma selleks jahutuseks tarbitud soojuse.

*Samm 2a. Määrake kindlaks üks või kaks soojuspõhise võrdlusalusega kaitiseosa*³² (kui on kohaldatav)

Soojuspõhise võrdlusalusega kaitiseosad tuleb kindlaks määrata, kui kehtib üks või mõlemad järgmistest tingimustest:

- Kaitises tarbitakse mõõdetavat soojust, mis jääb väljapoole tootepõhise võrdlusalusega kaitiseosa piire, tingimusel et soojust ei toodeta:
  - HKS-i mittekuuluvas kaitises,
  - on toodetud HKS mittekuuluva kaitise poolt on toodetud ELi HKS-ga hõlmatud kaitises ainult direktiivi 2003/87/EÜ artiklite 14 ja 15 kohaldamisel;
  - lämmastikhappe võrdlusaluse piires,
  - elektri tootmiseks,

JA/VÕI

- kaitis ekspordib mõõdetavat soojust HKS-i välisele kaitisele või üksusele muuks otstarbeks kui kaugkütteks³³, tingimusel et soojust ei:
  - toodeta lämmastikhappe võrdlusaluse piires,

---

³¹ Vt ka juhenddokument 5, mis käsitleb järelevalvet ja aruandlust seoses tasuta eraldamise eeskirjadega, lk 36.

³² Sõltuvalt SPIM-kaupade tootmisest ja süsinikdioksiidi lekke staatusest, vt punktid 2.2 ja 2.3.

³³ Kaugkütteks eksporditavat soojust on käsitletud punktis 3.3.

- kasutada elektri tootmiseks.

Mõõdetavad soojusvood peavad vastama kõigile järgmistele tingimustele.

- *Neid arvestatakse **netos**, mis tähendab, et neist lahutatakse kondensaadi või tarnijani tagasi jõudva soojusvaheti soojussisaldus³⁴. Mõõdetava soojuse andmete määramise kohta vt andmete kogumist käsitlevat juhenddokumenti nr 3.*
  - *Soojusvoogusid **transporditakse mööda kindlaks tehtavaid torusid või kanaleid.***

JA

- *Soojusvoogusid **transporditakse soojusvahetite abil**, näiteks aur, kuum õhk, vesi, õli, sulametall või soolad.*

JA

- *Soojusvoogusid **mõõdetakse või on võimalik mõõta soojusarvestiga³⁵** (soojusarvesti on igasugune seade, mis suudab mõõta toodetud soojusenergia hulka voo mahu ja temperatuuri põhjal).*

Määratletav soojuse võrdlusnäitajate käitiste osa arv sõltub sellest, kas soojust tarbiv käitis toodab SPIM-kaupu, samuti nende toodete CO₂-heite ülekandumise ohu staatusest, mille jaoks soojust tarbitakse. SPIM-kauba tootmisprotsessis tarbitud soojus tuleb kaasata konkreetseesse SPIM-i käitiseosasse. SPIMi mittekuuluvate kaupade tootmisprotsessis tarbitud soojust tuleb eristada CL ja mitte-CL: CLLi kuuluva toote tootmisprotsessis tarbitud soojus tuleb lisada teise käitiseosasse kui CLLi mittekuuluvate toodete tootmisprotsessis tarbitud soojus. *Täpsemaid juhised selle teema kohta vt punktidest 2.2 ja 2.3, CO₂-heite lekke oht ja SPIM.*

Samm 2b. Jagage igale käitiseosale vastavad sisendid ja väljundid (kui on kohaldatav)

Jagage kõik sisendid (*nt soojus*) ja väljundid (*nt soojuse tootmisega seotud heitkogused*) asjaomaste käitiseosade vahel perioodi 2019–2023 iga aasta kohta, millal käitis on tegutsenud.

Kui mõõdetavat soojust kasutatakse kontorite ja ühisruumide kütmiseks, kuulub soojus tootepõhise võrdlusaluse süsteemiiridesse. Kui teatud käitises ei ole võimalik eristada tootepõhise võrdlusalusega käitiseosa, arvestatakse kõnealuste eesmärkidega seotud sisendeid, väljundeid ja heitkoguseid soojuspõhise võrdlusalusega käitiseosas. Soojuse CO₂-heite ülekandumise oht põhineb käitise kõige märkimisväärsemal tootmisprotsessil. Pange tähele, et

---

³⁴ Isegi kui kogu kondensaati ei suunata tagasi protsessi, tuleb mõõdetava soojuse netokoguse arvutamisel arvestada kondensaadi 100% tagasisuunamisega.

³⁵ „Soojusarvesti“ – soojusarvesti (MI-004) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/32/EL VI lisa [ELT L 135, 30.4.2004, lk 1] tähenduses või mõni muu seade, mis mõõdab toodetud soojusenergia hulka voo mahu ja temperatuuride põhjal ja registreerib selle (FAR-määruse artikli 2 punkt h8). Juhiseid olukorraks, kui soojusarvesti on paigaldamata, vt seiret ja aruandlust käsitlevast juhenddokumendist nr 5.

tööstusobjektide kontorite ja ühisruumide puhul ei saa seda pidada kaugkütte vormiks. Soojuse arvestamine peab olema kooskõlas kaitisele väljastatud loaga. Vt kaugkütte määratlust punktis 3.3.

Soojuspõhise võrdlusalusega kaitiseosa tarbitud soojust mõõdetakse soojust tarbivate tootmisliinide, mitte soojust tootvate üksuste juures. Soojuspõhise võrdlusalusega kaitiseosast HKS-i välisesse kaitisesse eksporditava soojuse mõõtmispunktiks aga on soojust tootvast üksusest väljumise koht.

3.3 Kaugkütte kaitiseosa kehtestamine

Samm 3a. Määrake kindlaks üks kaugkütte kaitiseosa (kui on kohaldatav)

Üks kaugkütte kaitiseosa on kindlaks määratud, kui kehtivad mõlemad järgmistest tingimustest.

- Kaitises toodetakse mõõdetavat soojust, mis jääb väljapoole lämmastikhappe tootepõhise võrdlusalusega kaitiseosade piire;

VÕI

- Kaitis impordib mõõdetavat soojust ELi HKS-i kuuluvalt kaitiselt tingimusel, et soojust ei toodeta lämmastikhappe tootepõhise võrdlusaluse piirides või kaitise piires, mis on hõlmatud ELi kasvuhoonegaaside heitkoguse kauplemise süsteemiga ainult direktiivi 2003/87/EÜ artiklite 14 ja 15 eesmärkidel;

JA

- Soojust eksporditakse kaugkütteks.

Kaugkütet iseloomustavad järgmised aspektid:

- see on seotud **mõõdetava soojuse** tarnimisega võrgu kaudu;
- **ruumide kütmiseks või jahutamiseks** või **sooja tarbeveega** varustamiseks;
- **ELi HKS-i mittekuuluvates** hoonetes või kohtades;
- välja arvatud mõõdetav soojus toodete tootmiseks ja sellega seotud tegevuseks või elektrienergia tootmiseks.

Märkus. Kaugkütte kaitiseosa puhul ei tehta eristamisi CO₂-heite ülekandumise ohu staatuse alusel, sest kogu soojus kasutatakse määratluse kohaselt kaugkütteks, mida ei ohusta CO₂-heite ülekandumine. Seepärast saab kindlaks määrata maksimaalselt ühe kaugkütte kaitiseosa. Et tunnustada vabaneva soojuse tõhusat kasutamist kaugkütteks, ei kohaldata kaugkütte kaitiseosade suhtes CO₂-heite ülekandumise ohuteguri (CLEF) vähendamist tasuta eraldatavate lubatud heitkoguse ühikute koguse arvutamisel, nagu seda tehakse muude kaitiste suhtes, mille puhul kõnealune ülekandumisoht puudub³⁶. Selle asemel kohaldatakse kaugkütte kaitiseosade

---

³⁶ Võidakse üle vaadata kooskõlas ELi HKS-i direktiivi artikliga 30.

suhtes ka pärast 2025. aastat CLEFi, mille väärtus on 0,3. Vt lisateavet CO₂-heite ülekandumise ohu kohta punktis 2.2.

Üksus, kellele soojust eksporditakse, peab vastama FAR artikli 2 lõikes 4 määratletud kaugkütte määratlusele. Selle kohta, et soojust, mida peetakse kaugkütteks tarnituks, kasutatakse ruumide kütmiseks või jahutamiseks või sooja tarbeveega varustamiseks, tuleb esitada tõendid.

- Madala temperatuuriga soojust³⁷ puhul, mida tarnitakse kaugkütte võrku, võime eeldada, et kaugkütte määratluse tingimused on täidetud.
- Kui kavandatud temperatuur on 130 °C ja rohkem, siis peetakse soojust kaugkütteks tarnituks üksnes juhul, kui soojuste tootja esitab nõuetekohased tõendid, näiteks iga-aastased müügiandmed (kogu võrdlusperioodi kohta), milles on selgesti näidatud ruumide kütmiseks või jahutamiseks või sooja tarbeveega varustamiseks müüdüd soojuste hulk.

Mõlemal juhul peab soojuste tootja kinnitama, et kaugkütteks kasutatava soojuste suhtes ei kohaldata lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamist teistele ELi HKS-i kuuluvatele kütistele.

Mitte-HKS-paigaldise ruumide küte kuulub põhimõtteliselt kaugkütte määratluse alla, nagu on määratletud FAR artikli 2 lõikes 4.

Samm 3b. Jagage igale kütiseosale vastavad sisendid ja väljundid (kui on kohaldatav)

Jagage kõik sisendid (nt kütus ja/või soojust) ja väljundid (nt eksporditud soojust ja soojuste tootmisega seotud heitkogused) asjaomaste kütiseosade vahel perioodi või 2019–2023) iga aasta kohta, millal kütis on tegutsenud.

Kaugkütteks eksporditud soojust mõõdetakse soojust ekspordivate üksuste väljumiskohas või soojust importivate üksuste sisenemiskohas. Kui kütust eksporditakse kaugkütteks ning ka muudeks eesmärkideks, siis võidakse kaugkütteks kasutatavat soojust mõõta soojust importiva üksuse sisenemiskohas olenevalt soojuste jaotamise süsteemi paigutusest.

3.4 Kütusepõhise võrdlusalusega kütiseosade kehtestamine

Samm 4a. Määrake kindlaks üks või kaks kütusepõhise võrdlusalusega kütiseosa³⁸ (kui on kohaldatav)

Kütusepõhise võrdlusalusega kütiseosad tuleb kindlaks määrata juhul, kui vastavalt tabelile 1 põletatakse kütises kütust, mis ei kuulu tootepõhise võrdlusaluse piiresse, mõnel järgmisel eesmärgil:

---

³⁷ Kavandatud temperatuuriga alla 130 °C soojuste tootja sisenemispunktis kaugkütte võrku.

³⁸ Sõltuvalt CO₂-heite ülekandumise ohust, vt punkt 2.2.

- otsene kütmine või jahutamine ilma soojusvahetita (soojust ei saa mõõta); või
- toodete tootmine; või
- elektri tootmiseks mittekasutatava mehaanilise energia tootmine

tingimusel, et

- kütust ei kasutata elektri tootmiseks,;
- Kütust ja/või elektrit tarbitakse põhieesmärgil soojuse tootmiseks³⁹ sh kütuse kasutamine soojuse tootmiseks mehaanilise energia tootmiseks, välja arvatud elektrienergia tootmiseks; ja,
- Kütust ei põletata, välja arvatud juhul, kui see on mõeldud ohutuspõletamiseks. Ohutus-tõrvikpõletamine on otse atmosfääri avanevas üksuses katsekütuste ja väga muutlikes kogustes protsessi- või jääkgaaside põletamine, mida on käitisele väljastatud asjakohastes lubades ohutuse tagamiseks sõnaselgelt nõutud. *Täiendavaid selgitusi esitatud määratluse kohta leiate heitgaase käsitlevast juhenddokumendist nr 8; ja*

Märkus. Jäätmekäitluseks põletatavat kütust (ilma mõõdetava soojuse tagastuseta) ei saa arvestada kütusepõhise võrdlusalusega käitiseosa alla, sest see ei ole seotud ühegi kolme ülal loetletud tootmistegevusega (otsene kütmine/jahutamine, toodete tootmine, mehaanilise energia tootmine).

Määratletavate kütuse võrdlusaluste käitiseosade arv sõltub sellest, kas käitises toodetakse SPIM-kaupu, samuti nende toodete süsinikdioksiidiheite lekke ohu staatusest, mille tootmiseks energiat kasutatakse: SPIM-kaupade tootmisprotsessis kasutatav energia tuleb lisada konkreetsele SPIM-allasutusse. SPIMi mittekuuluvate kaupade tootmisprotsessis kasutatava energia puhul tuleb teha vahet CL ja mitte-CL vahel: CLLi kuuluva toote tootmisprotsessis kasutatav energia tuleb lisada teise käitiseosasse kui CLLi mittekuuluvate toodete tootmisprotsessis kasutatav energia. *Täpsemaid juhised selle teema kohta vt punktidest 2.2 ja 2.3*

Samm 4b. Jaqaqe iqale käitiseosale vastavad sisendid ja väljundid (kui on kohaldatav)

Jagage kõik sisendid (põletatud kütus) ja väljundid (põletatud kütusega seotud heitkogused) asjaomaste käitiseosade vahel perioodi või 2019–2023 iga aasta kohta, millal käitis on tegutsenud.

3.5 Protsessiheite käitiseosade kehtestamine

Samm 5a. Määrake kindlaks üks või kaks protsessiheite käitiseosa⁴⁰ (kui on kohaldatav)

---

³⁹ Kuigi esmane eesmärk on soojuse tootmine, on ohutuspõletus jätkuvalt kõlblik tasuta lubatud heitkoguse ühikute eraldamiseks. Lisaks sellele võib tasuta eraldada ka kütust, mida kasutatakse ohutuse tagamiseks vajalikes tulekustutussüsteemides kohapeal.

⁴⁰ Sõltuvalt CO₂-heite ülekandumise ohu staatusest (vt lisateavet CO₂-heite ülekandumise ohu kohta juhenddokumendist nr 5).

Üks või kaks protsessihteite käitiseosa tuleb kindlaks määrata juhul, kui käitises tekib väljapoole tootepõhise võrdlusaluse piire jäävat protsessihteiteid, kusjuures protsessihteite mõiste kohta kasutatakse allpool esitatud määratlust.

- Tüüp a: direktiivi 2003/87/EÜ I lisas loetletud muude kasvuhoonegaaside peale CO₂-heide; N₂O on praegu ainus CO₂-st erinev kasvuhoonegaas, mida ELi HKSis ilma võrdlusaluseta toodete puhul arvesse võetakse (ainult glüoksaali ja glüoksüülhappe tootmisel tekkiv heide) ja mida edasise tegevuse puhul tõenäoliselt valitakse direktiivi artikli 24 kohaselt (nt kaprolaktaami tootmine). N₂O globaalse soojenemise potentsiaal on 298 t CO₂eq/t N₂O⁴¹.
- Tüüp b: mõnest tabelis 3 loetletud tegevusest otseselt tingitud CO₂-heide⁴² (mis ei ole tingitud kõnealuste tegevuste käigus tekkiva osaliselt oksüdeerunud süsiniku põletamisest; sellisena kuulub „kaudne CO₂-heide“ põhimõtteliselt tüüpi c alla).
- Tüüp c: Mõõdetava soojuse, mõõdetamatu soojuse või elektri tootmise eesmärgil heitgaaside põletamisel eralduv heide, millest ARVATAKSE MAHA samaväärne heide, mis on tekkinud samaväärse energiasisaldusega maagaasi koguse põletamisel⁴³; *(lisateavet heitgaaside määratluse, b ja c tüüpi heidete erinevuste ning neile vastavate lubatud heitkoguse ühikute kohta leiate heitgaase ja protsessihteite käitiseosa käsitlevast juhenddokumendist nr 8).*

Protsessi heitkoguse meetodil põhinevate käitiseosade arv, mis tuleb määratleda, sõltub sellest, kas käitis toodab SPIM-kaupu, samuti nende toodete CO₂ ülekandumise ohust, mille tootmisprotsess tekitab protsessihteite: SPIM-kaupade tootmisprotsessist tulenevad heitkogused tuleb lisada konkreetseesse SPIM-käitise osadesse. SPIMi mittekuuluvate kaupade tootmisprotsessis tekkivad protsessi heitkogused tuleb eristada CL ja mitte-CL: CLLi kuuluva toote tootmisprotsessis tekkivad protsessihteiteid tuleb lisada teise käitiseosasse kui CLLi mittekuuluvate toodete tootmisprotsessis tekkivad heitkogused. *Täpsemad juhised selle teema kohta vt punktidest 2.2 ja 2.3, CO₂ heite ülekandumise oht ja SPIM.*

Allpool toodud tabelis 4 nimetatud protsesside puhul – üksnes juhul, kui need ei moodusta osa tootepõhise võrdlusalusega käitiseosast – tuleb hinnata, kas süsinikku sisaldava materjali kasutamisel on mõni muu eesmärk peale soojuse tootmise, ning kui on, siis millist eesmärki tuleks

---

⁴¹ Nagu on sätestatud komisjoni 4. märtsi 2014. a määruses (EL) nr 206/2014, millega muudetakse määrust (EL) nr 601/2012 seoses muude kasvuhoonegaaside kui CO₂ globaalse soojendamise potentsiaaliga.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0206&from=EN>

⁴² CO₂ heide peab olema kooskõlas seire ja aruandluse eeskirjadega. See tähendab, et heitkogused, mis on pärit säästvast biomassist või kui säästlikkuse kriteerium ei kehti (nt tahke biomass), hinnatakse nulliks.

⁴³ Erireegel kehtib olukorras, kus ei kasutata heitgaase, mis tekivad väljaspool tootepõhise võrdlusalusega käitiseosade süsteemi piire, täpsemalt avatud ahjude puhul, sest osaliselt oksüdeerunud süsiniku edasist oksüdeerumist on keeruline kontrollida. *Vt lisajuhiseid selle teema kohta heitgaase ja protsessihteite käitiseosa käsitlevast juhenddokumendist nr 8.*

pidada põhiliseks eesmärgiks. Tegemist on protsessiheite käitiseosaga üksnes juhul, kui soojuse tootmist ei peeta protsessi põhiliseks eesmärgiks.

Tabel 4. Protsessiheite käitiseosa mõiste (FAR-määruse artikli 2 lõige 10) alla kuuluvate tegevuste määratlused ja näited

Tegevuse määratlus ⁴⁴	Näide
Maakides, kontsentraatides ja teiseses tooraines leiduvate metalliühendite keemiline, elektrolüütiline või pürometallurgiline redutseerimine	Vase tootmine vaskkarbonaati sisaldavast maagist
Metallidest ja metalliühenditest lisandite eraldamine	Ringlussevõtuprotsessi käigus jäätmelisandite oksüdeerimisel tekkiv heide
Karbonaatide lagundamine (välja arvatud suitsugaaside puhastamisel tekkivad karbonaadid)	Magneesiumi tootmine
Keemiline süntees, kus süsinikku kandev materjal osaleb reaktsioonis	Akrüülhappe tootmine, atsetüleenitootmine (osaline oksüdeerimine), akrülonitriilitootmine (ammoksüdeerimine), formaldehüüditootmine (osaline oksüdeerimine/dehüdrogeenimine)
Süsinikku sisaldavate lisandite või tooraine kasutamine	Keraamikatoodete poorsuse suurendamiseks orgaaniliste lisandite oksüdeerimisel tekkiv heide
Poolmetallioksiidide või mittemetallioksiidide, nagu ränioksiidide ja fosfaatide keemiline või elektrolüütiline redutseerimine	Räni tootmine, fosfaadimaagi redutseerimine

Samm 5b. Jagage igaqale käitiseosale vastavad sisendid ja väljundid

Jagage kõik sisendid (vajaduse korral andmed kõikide protsessiheite aluseks olevate materjalide kohta) ja väljundid (nt protsessiheide, andmed jääkgaaside kasutamise ja nende põletamisel tekkiva heite kohta) asjaomaste käitiseosade vahel perioodi või 2019–2023 iga aasta kohta, millal käitis on tegutsenud.

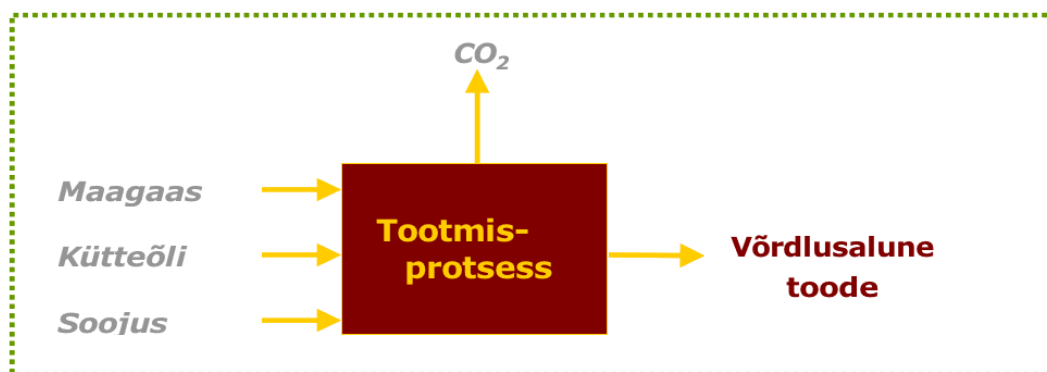
⁴⁴ Kõik muu põhilise eesmärgiga kui soojuse tootmine

4 IGA KÄITISEOSA LUBATUD HEITKOGUSE ÜHIKUTE MÄÄRAMINE

Pärast käitiseosade määratlemist on võimalik arvutada iga käitiseosa lubatud heitkoguse ühikud, võttes aluseks varasemad tootmistasemed (HAL) ja (ajakohastatud) võrdlusaluste väärtused. Iga käitiseosa puhul kasutatakse ainult ühte eraldamise meetodit. Selles osas kirjeldatakse erinevate eraldamise meetodite kasutamist iga käitiseosa puhul.

4.1 Tootepõhise võrdlusalusega käitiseosa

Joonisel 2 on kujutatud tootepõhise võrdlusalusega käitiseosa. Punktiirjoon näitab käitiseosa süsteemi piire. Lubatud heitkoguse ühikud määratakse võrdlusaluse toote tootmise põhjal.

Joonis 2. Näide tootepõhise võrdlusalusega käitiseosa kohta

Punktis 2.1 kirjeldatud tootepõhise võrdlusalusega käitiseosaga seotud sammudele 1a ja 1b järgnevad järgmised sammud.

Samm 1c. Määrake varasem tootmistase

Iga tootepõhise võrdlusalusega käitiseosa varasem tootmistase (HAL_p) esitatakse võrdlusaluse toote aasta keskmise toodangumahuna. Toodete ja toodanguühikute mõisted on määratletud FAR-määruses ning neid selgitatakse *sektoripõhiseid suuniseid käsitlevas juhenddokumendis nr 9*.

Samm 1d. Arvutage esialgsed tasuta lubatud heitkoguse ühikud

Iga tootepõhise võrdlusalusega käitiseosa esialgne aastane lubatud heitkoguse ühikute kogus on:

$$F_{p,k} = BM_p \times HAL_p \times CLEF_{p,k} \times SPIM_{p,k}$$

Milles:

$F_{p,k}$	toote p esialgne aastane lubatud heitkoguse ühikute kogus aastal k (LHÜd/a),
BM_p	toote p võrdlusaluse väärtus (väljendatuna LHÜd/tooteühik),
HAL_p	toote p varasem tootmistase (tooteühikutes), st aastase toodangu mediaan võrdlusperioodil vastavalt kogutud ja tõendatud võrdlusandmetele. Erinevate toodete puhul kasutatavaid toodanguühikuid vt sektoripõhiseid suuniseid käsitlevast juhenddokumendist nr 9,
$CLEF_{p,k}$	toote p CO ₂ -heite ülekandumise ohutegur aastal k,
$SPIM_{p,k}$	toote süsiniku piirimeetme ohutegur tootele p, aastal k, kui see on asjakohane.

Kütuse ja elektrienergia asendatavus

Kooskõlas uuendatud FAR-ga⁴⁵ ei kehti kütuse ja elektri asendatavus alates 1. jaanuarist 2026 enam tegevkäitistele ja uutele tulijatele, kelle taotlused esitati alates 2024. aastast. Muudel juhtudel vaadake selle juhendi 2019. aasta versiooni.

HKSi välistelt käitistelt imporditud soojus

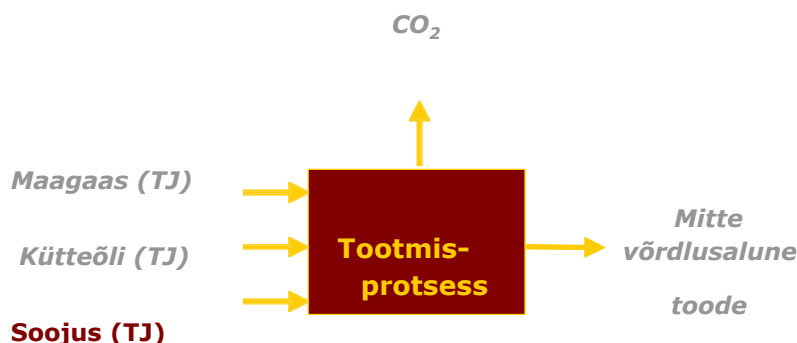
Soojuse tarbimine, mida toodab, kas heitkogustega kauplemise süsteemi mittekuuluv käitis, käitis, mis on hõlmatud ainult direktiivi 2003/87/EÜ artiklite 14 ja 15 kohaldamiseks, või käitiseosa, mis toodab lämmastikhappe võrdlusalusega hõlmatud tooteid, ei ole abikõlblik tasuta eraldamiseks. Seega, kui tootepõhise võrdlusalusega käitiseosa impordib sellist soojust, tuleb selle soojuskogusega seotud lubatud heitkoguse ühikute summa lahutada lubatud heitkoguse ühikute kogusummast. *Täiendavaid juhiseid sellel teemal vt käitise piire ületavaid soojusvoogusid käsitlevast juhenddokumendist nr 6.*

4.2 Soojuspõhise võrdlusalusega käitiseosa

---

⁴⁵ Komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2003/87 artikkel 2

Joonisel 3 on kujutatud soojuspõhise võrdlusalusega käitiseosad. Punktiirjoon näitab käitiseosa süsteemi piire. Lubatud heitkoguse ühikud määratakse kindlaks mõõdetava netosoojuse tarbimise põhjal.

Joonis 3 Näide soojuspõhise võrdlusalusega käitiseosa kohta

Punktis 2.2 kirjeldatud soojuspõhise võrdlusalusega käitiseosadega seotud sammudele 2a ja 2b järgnevad järgmised sammud.

Samm 2c. Määrake varasem tootmistase

Soojuspõhise võrdlusalusega käitiseosa varasem aastane tootmistase (HAL_h) esitatakse teradžaulides (TJ/aasta) ning selle leidmiseks liidetakse:

- Mõõdetava netosoojuse tarbimine väljaspool toote võrdlusaluse piire mida toodab käitis ise või mõni teine HKSi kuuluv käitis, tingimusel et soojust ei toodeta käitises, mis on hõlmatud ainult artiklite 14 ja 14 kohaldamisel ja 15 direktiivi 2003/87/EL või lämmastikhappe tootepiiride piires.
- HKSi välistele tarbijatele (muuks eesmärkiks kui kaugkütteks) eksporditud mõõdetav netosoojus tingimusel, et soojust ei toodetud lämmastikhappe võrdlusaluse piires ning seda ei kasutatud elektri tootmiseks. *Täiendavaid juhiseid sellel teemal vt käitise piire ületavaid soojusvooge käsitlevast juhenddokumendist nr 6.*

Põhimõtteliselt ei eristata erinevatest allikatest pärinevat soojust (täiendavaid selgitusi vt [3](#). peatüki sammu 2a alt).

Kohaldatavad meetodid selle kohta, millist tüüpi andmeid peaks varasema tootmistaseme arvutamiseks kasutama, on kirjeldatud *andmete kogumist käsitleva juhenddokumendi nr 3 lisas B*.

Samm 2d. Arvutage esialgsed tasuta lubatud heitkoguse ühikud

Arvutage iga soojuspõhise võrdlusalusega kaitiseosade kohta esialgne aastane lubatud heitkoguse ühikute kogus, kasutades järgmist valemit:

$$F_{h,k} = BM_h \times HAL_h \times CLEF_{h,k} \times SPIM_{h,k}$$

Milles:

$F_{h,k}$	soojuspõhisel võrdlusalusel põhinev kaitiseosa esialgne aastane lubatud heitkoguse ühikute kogus aastal k, (LHÜ/aasta),
BM_h	soojuspõhine võrdlusalus, mille väärtuseks on määratud XX LHÜ / TJ,
HAL_h	Varasem tootmistase, st aastane mediaan tingimustele vastava netosoojuse tarbimine (mõõdetud kui tootmine + import HKSi kaitistest – eksport HKSi välistesse kaitistesse kaugkütteks) võrdlusperioodil vastavalt kogutud ja kontrollitud võrdlusandmetele (TJ/aasta) soojuspõhise võrdlusalusega kaitiseosa puhul,
$CLEF_{h,k}$	soojuspõhise võrdlusalusega kaitiseosade CO ₂ -heite ülekandumise ohutegur aastal k,
$SPIM_{h,k}$	soojuspõhise võrdlusalusega kaitiseosade süsiniku piirimeetme ohutegur aastal k, kui see on asjakohane.

Arvesse võetakse ainult netosoojusvooge, mis tähendab, et soojusvoogudest lahutatakse kondensaadi või tarnijani tagasi jõudva soojusvaheti soojussisaldus⁴⁶. Soojustootmise protsessi käigus toimuv soojuse omatarbimine (nt deaeraatori ja kütuse eelsoojendamise jaoks) on arvesse võetud soojuspõhise võrdlusaluse väärtuses ning seda ei peaks tasuta lubatud heitkoguse ühikute eraldamisel arvestama soojuspõhise võrdlusalusega kaitiseosade sisse. Soojuspõhise võrdlusaluse väärtus (lubatud heitkoguse ühik/TJ) hõlmab kogu soojustootmisega seotud heidet, kuid kehtib ainult netosoojusvoogudele, mida on võimalik tarbida väljaspool soojuse tootmissüsteemi, seetõttu ei ole kaitisesisesed kahjud kaetud.

Kui soojust eksporditakse HKSi välistele tarbijatele (muul eesmärgil kui kaugkütteks), kasutatakse tarbitud netosoojuse asemel eksporditud netosoojuse väärtust ning lubatud heitkoguse ühikud eraldatakse soojatootjale. Üldreeglina ei esine HKSi välistel kaitistel CO₂-heite ülekandumise ohtu. Kui kaitjal on põhjust arvata, et HKSi välisel soojustarbijal esineb CO₂-heite ülekandumise oht,

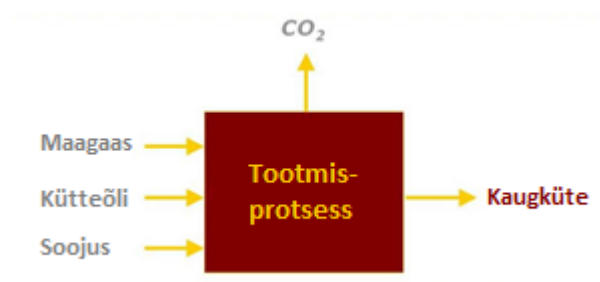
---

⁴⁶ Isegi kui kogu kondensaati ei suunata tagasi protsessi, tuleb mõõdetava soojuse netokoguse arvutamisel arvestada kondensaadi tagasisuunamisega 100-protsendilisel.

peab ta esitama selle kohta pädevatele asutustele piisavad tõendid. Täiendavaid juhiseid sellel teemal vt kaitise piire ületavaid soojusvooge käsitlevast juhenddokumendist nr 6.

4.3 Kaugkütte kaitiseosa

Joonisel 4 on kujutatud kaugkütte kaitiseosa. Punktiirjoon näitab kaitiseosa süsteemi piire. Lubatud heitkoguse ühikud määratakse kindlaks kaugkütteks eksporditava mõõdetava soojuse põhjal.

Joonis 4. Näide kaugkütte kaitiseosa kohta.

Punktis 2.3 kirjeldatud kaugkütte kaitiseosaga seotud sammudele 3a ja 3b järgnevad järgmised sammud.

Samm 3c. Määrake varasem tootmistase

Kaugkütte kaitiseosa varasem aastane tootmistase (HAL_h) esitatakse teradžaulides (TJ/aasta) ja see on kaugkütteks eksporditav mõõdetav netosoojus.

Samm 3d. Arvutage esialgsed tasuta lubatud heitkoguse ühikud

Arvutage kaugkütte kaitiseosa esialgne aastane lubatud heitkoguse ühikute kogus, kasutades järgmist valemit:

$$F_{DH,k} = BM_h = HAL_{DH} \times CLEF_{DH}$$

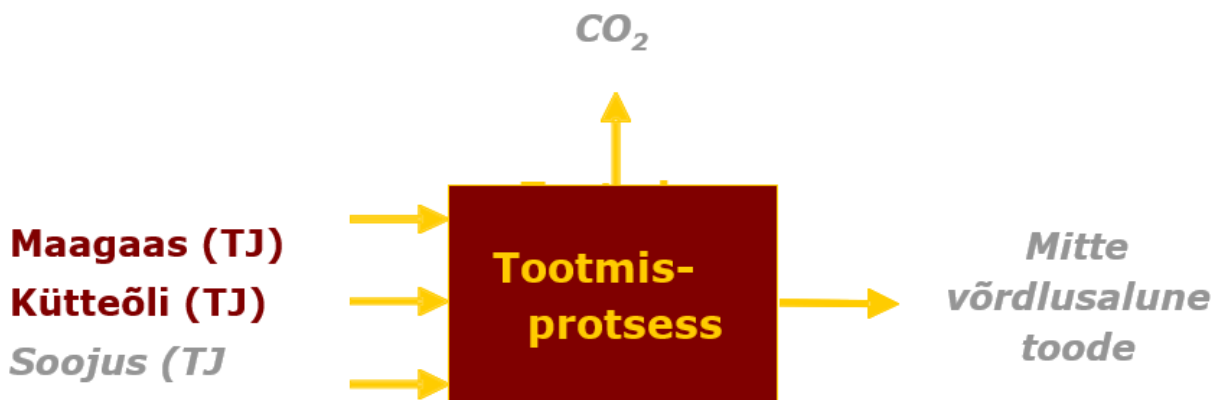
Milles:

$F_{DH,k}$	kaugkütte kätiseosa esialgne aastane lubatud heitkoguse ühikute kogus aastal (LHÜ/aasta),
BM_h	soojuspõhine võrdlusalus, mille väärtuseks on määratud XX LHÜ / TJ,
HAL_{DH}	varasem tootmistase, st aastane mediaan mõõdetava soojuse (imporditud või kohapeal toodetud) eksport kaugkütteks HKSi välise kätise poolt võrdlusperioodil vastavalt kogutud ja kontrollitud võrdlusandmetele (TJ/aasta),
$CLEF_{DH}$	kaugkütte kätiseosa CO ₂ -heite ülekandumise ohutegur (=0,300).

Arvesse võetakse ainult netosoojusvooge, mis tähendab, et soojusvoogudest lahutatakse kondensaadi või tarnijani tagasi jõudva soojuskandja soojussisaldus.

4.4 Kütusepõhise võrdlusalusega kätiseosad

Joonisel 5 on kujutatud kütusepõhise võrdlusalusega kätiseosad. Punktiirjoon näitab kätiseosa süsteemi piire. Lubatud heitkoguse ühikud määratakse kindlaks kütuse tarbimise põhjal.

Joonis 5. Kütusepõhise võrdlusalusega kätiseosad

Punktis 2.4 kirjeldatud kütusepõhise võrdlusalusega kätiseosadega seotud sammudele 4a ja 4b järgnevad järgmised sammud.

Samm 4c. Määrake varasem tootmistase

Kütusepõhise võrdlusalusega käitiseosade varasem aastane tootmistase (HAL_f) on väljaspool tootepõhist võrdlusalust tarbitud kütuse hulk teradžaulides (TJ/aasta), tingimusel et kütust kasutatakse toodete või mehaanilise energia tootmiseks või kütmiseks/jahutamiseks, aga mitte elektri või mõõdetava soojuse tootmiseks. Varasem aastane tootmistase sisaldab ohutus-tõrvikpõletamiseks kasutatud kütuse kogust. Muul otstarbel (nt jäätmekäitlus väljaspool tootepõhise võrdlusaluse piire) kasutatud kütust ei arvestata.

Kui kütust ei kasutata peamiselt mitte-mõõdetavat soojust tekitavas põletamisprotsessis,⁴⁷ ei tohi seda kütusekogust kütusepõhis(t)e käitiseosa(de) varasema kütusetarbimise määramisel arvesse võtta. *Täiendavaid juhiseid sellel teemal vt heitgaase käsitlevast juhenddokumendist nr 8.*

Samm 4d. Arvutage esialgsed tasuta lubatud heitkoguse ühikud

Arvutage iga kütusepõhise võrdlusalusega käitiseosade esialgne aastane lubatud heitkoguse ühikute kogus, kasutades järgmist valemit:

$$F_{f,k} = BM_f \times HAL_f \times CLEF_{f,k} \times SPIM_{f,k}$$

Milles:

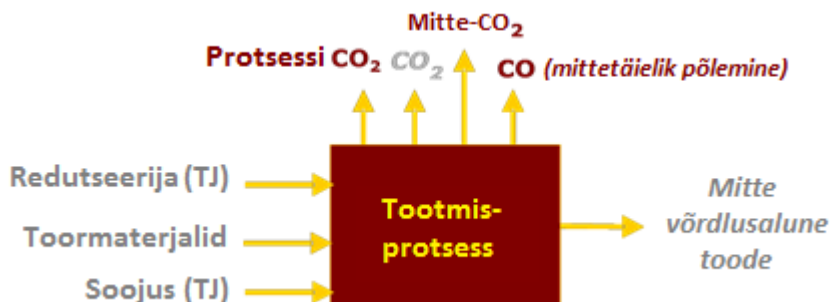
$F_{f,k}$	käitiseosa esialgne aastane lubatud heitkoguse ühikute kogus aastal k (LHÜ/aasta),
BM_f	kütusepõhine võrdlusalus, mille väärtuseks on määratud (LHÜ / T),
HAL_f	varasem tootmistase, st käitiseosa aastane mediaan kütusetarbimine (TJ/aastas),
$CLEF_{f,k}$	kütusepõhise võrdlusalusega käitiseosad CO ₂ -heite ülekandumise ohutegur aastal k.
$SPIM_{f,k}$	kütusepõhise võrdlusalusega käitiseosad süsiniku piirimeetme ohutegur aastal k, kui see on asjakohane.

---

⁴⁷ nagu seda kasutatakse muude keemiliste reaktsioonide jaoks, mis toodavad heitgaase (nt metallimaakide keemiline redutseerimine, keemilised sünteesid jne)

4.5 Protsessiheite kätiseosa

Joonisel 6 on kujutatud protsessiheite kätiseosa. Punktirjoon näitab kätiseosa süsteemi piire. Lubatud heitkoguse ühikud määratakse kindlaks varasema protsessiheite põhjal.

Joonis 6. Protsessiheite kätiseosa

Punktis 2.5 kirjeldatud protsessiheite kätiseosaga seotud sammudele 5a ja 5b järgnevad järgmised sammud.

Samm 5c. Määrake varasem tootmistase

Protsessiheite kätiseosa varasema tootmistaseme (*HALe*) (esitatakse kujul t CO₂e/aasta) leidmiseks liidetakse:

- direktiivi 2003/87/EÜ I lisas loetletud muud kasvuhoonegaasid peale CO₂, mis ei kuulu tootepõhise võrdlusaluse ega ühegi varumeetodi alla (tüüp a, vt peatükk 3.5);
- punkti 5a all loetletud tegevustest tingitud CO₂ heide (tüüp b, vt peatükk 3.5);
- mõõdetava soojuse, mitte-mõõdetava soojuse või elektri tootmise eesmärgil punkti 5a (vt peatükk 3.5) all loetletud tegevuste käigus osaliselt oksüdeerunud süsiniku põletamisel eralduv heide, millest ARVATAKSE MAHA heide, mis oleks tekkinud samaväärses energiasaldusega maagaasi koguse põletamisel, võttes arvesse erinevusi energia muundamise tõhususes. Osaliselt oksüdeerunud süsiniku põletamise eest eraldatav lubatud heitkoguse ühikute kogus vastab jääkgaaside eest eraldatavatele lubatud heitkoguse ühikutele (tüüp c).

Täiendavaid juhiseid protsessiheite kätiseosade ja jääkgaaside kohta leiab juhenddokumendist nr 8.

Samm 5d. Arvutage esialgsed tasuta lubatud heitkoguse ühikud

Arvutage iga käitiseosa, mille puhul kasutatakse varasema heite meetodit, lubatud heitkoguse ühikute kogus järgmise valemi abil:

$$F_{e,k} = PRF \times HAL_e \times CLEF_{e,k} \times SPIM_{e,k}$$

Milles:

$F_{e,k}$	käitiseosa esialgne aastane lubatud heitkoguse ühikute kogus aastal k (LHÜ/aasta),
PRF	protsessiheite vähendustegur, mille väärtuseks on määratud 0,97 (ühikuta),
HAL_e	varasem tootmistase, st mediaan käitiseosa varasem protsessiheide (t CO ₂ e/aasta);
$CLEF_{e,k}$	protsessiheite käitiseosa CO ₂ -heite ülekandumise ohutegur aastal k,
$SPIM_{e,k}$	protsessiheite käitiseosa süsiniku piirimeetme ohutegur aastal k, kui see on asjakohane.

B-tüüpi protsessiheitega käitiseosade varasem tootmistase põhineb võrdlusperioodi CO₂-heitel.

Kui heitgaase põletatakse muul eesmärgil kui mõõdetava või mitte-mõõdetava soojuse või elektrienergia tootmine, peab varasem tootmistase põhinema eeldusel, et 75% gaasisegu süsinikust oksüdeerub täielikult (CO₂). Täiendavate juhiste saamiseks heitgaaside⁴⁸ põletamisest tekkiva protsessiheite kohta, vt *heitgaase ja protsessiheite käitiseosa käsitlevat juhenddokumenti nr 8*.

---

⁴⁸ Sealhulgas heitgaasid, mis tekivad väljaspool tootepõhiste võrdlusaluste piire avatud ahjudes.

5 ESIALGNE JA LÕPLIK LUBATUD HEITKOGUSE ÜHIKUTE KOGUS KÄITISE KOHTA

5.1 Esialgsed lubatud heitkoguse ühikud

Lubatud heitkoguse ühikute esialgne aastane üldkogus (sealhulgas CLEF ja SPIM faktor, kui see on asjakohane, punkti 2.2 ja 2.3 võrrandi kohaselt) käitise kohta arvutatakse käitiseosade lubatud heitkoguse ühikute liitmise teel.

$$F_{inst,k} = \sum_i F_{i,k}$$

Milles:

$F_{inst,k}$ käitisele aastal k eraldatavate lubatud heitkoguse ühikute esialgne üldkogus,

$F_{i,k}$ käitiseosale i aastal k eraldatavad esialgsed lubatud heitkoguse ühikud.

5.2 Tasuta eraldamise tingimuslikkus

4. kauplemisperioodi teise eraldamisperioodil võivad uued eeskirjad mõjutada käitisele antavate tasuta lubatud heitkoguse ühikute kogust.

Direktiivis on määratletud kolm sellise tingimuslikkuse juhtumit:

1. Abikõlblikele käitistele eraldatavaid tasuta lubatud heitkoguse ühikuid vähendatakse 20% võrra, kui käitajad ei ole rakendanud teatud energიაauditite või energijahtimissüsteemide energiatõhususe soovitusi, nagu on nõutud EL energiatõhususe direktiiviga.
2. Abikõlblikele käitistele eraldatavaid tasuta lubatud heitkoguse ühikuid vähendatakse 20% võrra, kui käitise osa eriheide on kõrgem kui 80 % heitetasemest asjakohaste tootepõhiste võrdlusaluste jaoks nende võrdlusaluse kõveras, välja arvatud juhul, kui neil on nõuetele vastav kliimaneutraalsuse kava (CNP) paigas⁴⁹.
3. Suhteliselt kõrge kaugkütteheitega liikmesriikide kaugküttesettevõtjad võivad saada täiendavalt 30% tasuta lubatud heitkoguse ühikuid tingimusel, et neil on nõuetele vastav

---

⁴⁹ Seda sätet ei kohaldata, kui asjaomase tootepõhise võrdlusalusega käitiseosad ei moodusta rohkem kui 20% kõikide käitiseosadele ajavahemikul 2021–2025 tasuta eraldatud esialgsest aastasest lubatud heitkoguse ühikute summast

CNP ja nad teevad 2030. aastaks piisavalt investeringuid lisatud heitkoguse vähendamise meetmete rakendamisse.

Need tingimuslikkuse reeglid ei ole käesolevas juhendis käsitletud. Nende reeglite kohta lisateabe saamiseks vaadake:

- Juhenddokument nr 11 kliimaneutraalsuse kavade kohta tasuta eraldamise tingimusena;
- Juhenddokument 12 tasuta lubatud heitkoguse ühikute eraldamise tingimuslikkuse kohta energiatõhususe parandamise meetmete rakendamisel.

5.3 Lõplikud lubatud heitkoguse ühikud

ELi HKSi direktiivi artikli 10a lõige 5 ja ajakohastatud FAR-i artikli 16 lõige 8 lubavad CSCF-ist erandi teha „parimate tulemustega tegijatele”. See kehtib käitiste kohta, millel on üks või mitu käitiseosa, mille kasvuhooonegaaside heitkoguse tase on perioodi asjakohase võrdlusaluse 10% kõige tõhusama käitiseosa keskmisest madalam. Nimetatud heitkoguse tasemeni jõudvatele käitiseosadele saadav tasuta lubatud heitkoguse ühikute kogusumma peab katma üle 60% käitisele tasuta eraldatavate lubatud heitkoguse ühikute esialgsest kogusest.

Näide: käitis A kahe tootepõhise võrdlusalusega käitiseosadega AP1 ja AP2

Käitise A esialgne jaotus 2027. aastal, arvatud vastavalt käesoleva juhendi jaotisele 5.1:

$$F_{A,2027} = 100 \text{ LHÜ}$$

Käitiseosa esialgne eraldis $A_{P1} = 70 \text{ LHÜ/aastas}$

Käitiseosa A_{P1} heite intensiivsus = $0,094 \text{ t CO}_2\text{ekvivalenti/t}$

10% kõige tõhusamate käitiste keskmine väärtus aastatel 2021 ja 2022 tootepõhise võrdlusaluse P1 jaoks = $0,100 \text{ t CO}_2\text{ekvivalenti/t}$

Kuna käitiseosale A_{P1} omistatud lubatud heitkogus moodustab rohkem kui 60% $F_{A,2027}$ -st ja selle käitiseosa heite intensiivsus on madalam kui 10% kõige tõhusamate käitiste keskmine väärtus asjaomase võrdlusaluse jaoks, kui 2027. aastal CSCF on vajalik tagamaks, et tasuta eraldatavate lubatud heitkoguse ühikute kogusumma ei ületaks maksimumsummat, käitisele A CSCF ei kehti. Seega on käitise A lõplik tasuta kvootide eraldamine võrdne selle esialgse eraldamisega.

$$F_{A}^{final}(2027) = F_{A,2027}$$

10% kõige tõhusamate käitiste keskmised väärtused asjakohaste võrdlusnäitajate jaoks avaldatakse komisjoni rakendusmääruses, millega määratakse kindlaks muudetud võrdlusväärtused tasuta lubatud heitkoguse ühikute eraldamiseks ajavahemikuks 2026–2030.

"Parimate tulemustega tegijate" nimekirja saab määrata alles siis, kui aastate 2026–2030 muudetud võrdlusalused on lõplikud.

Kui käitis ei ole määratletud elektritootjana⁵⁰, arvutatakse tema lubatud heitkoguse ühikute aastane lõplik kogus valemiga:

$$F^{final}_{inst}(k) = F_{inst,k} \times CSCF_k$$

Milles:

$F^{final}_{inst}(k)$ käitisele aastal k eraldatavate lubatud heitkoguse ühikute lõplik üldkogus,

$CSCF_k$ valdkonnaülene parandustegur⁵¹ aastal k (vajaduse korral).

Kuni 2025. aastani (kaasa arvatud), kui CSCF-i kohaldatakse igal aastal⁵², arvutatakse elektritootjana määratletud käitise lubatud heitkoguse ühikute aastane lõplik kogus samal viisil, nagu näidatud eespool. Seevastu aastatel, mil CSCF-i ei kohaldata, arvutatakse lubatud heitkoguse ühikute aastane lõplik kogus valemiga:

$$F^{final}_{inst}(k) = F_{inst,k} \times LRF_k$$

Milles:

k aasta k,

$F^{final}_{inst}(k)$ käitisele aastal k eraldatavate lubatud heitkoguse ühikute lõplik üldkogus,

$F_{inst,k}$ käitisele aastal k eraldatavad lõplikud esialgsed lubatud heitkoguse ühikud,

LRF_k lineaarne vähendamistegur (vt tabelit juhenddokumendis nr 1).

Alates 1. jaanuarist 2026 koheldakse elektritootjateks peetud käitisi samamoodi nagu kõiki teisi ELi HKSi käitisi.

---

⁵⁰ Erisoodustus kehtib kuni 2025. aasta lõpuni

⁵¹ Sektoriülese parandusteguri kohta lisateabe saamiseks vt juhenddokument 1 üldjuhiste kohta eraldamise meetodikale.

⁵² CSCF-i rakendamine tähendab, et CSCF-i väärtus on igal aastal alla 1, mis põhjustab eraldamine

6 VARASEMA TOOTMISTASEME MÄÄRAMINE

6.1 Varasema tootmistaseme määramise standardmeetod

Nagu eelmise osa sammudes kirjeldatud, on standardne moodus käitiseosa varasema tootmistaseme määramiseks võtta aluseks käitiseosa aastase tootmistaseme mediaan väärtus võrdlusperioodil 2019–2023, olenevalt eraldamisperioodist, seega:

$$HAL = \text{keskmine}_{2019-2023} (\text{aasta tootmistasemed})$$

Arvesse tuleb võtta kõik võrdlusperioodi aastad, millal *käitis* on töötanud vähemalt ühe päeva (vt FAR-määruse artikli 15 lõige 7).

Seega tuleb mõnel juhul arvesse võtta ka käitiseosa seisakuaastad, kui vähemalt üks teine käitiseosa on samal ajal töötanud. See kehtib eriti selliste käitiste kohta, mis on tootnud samal tootmisliinil erinevaid võrdlusalusega tooteid. Järgmistest näidetest nähtub, et standardmeetodika sobib kasutamiseks ka sellistel juhtudel.

Näide 1

Klaasitehasel on klaasi tootmisliin, mis võimaldab toota nii värvilisi kui ka värvitud klaaspudeleid. Tehase kaks toodangutüüpi kuuluvad kahe erineva tootepõhise võrdlusaluse alla. Aastatel 2019–2023 saavutati järgmised tootmistasemed.

Tabel 5. Klaasi tootmis käitise varasemad tootmistasemed

	2019	2020	2021	2022	2023
Värvilised klaaspudelid	800	800	0	0	800
Värvitud klaaspudelid	0 ⁵³	0	800	800	0

⁵³ Sellel juhul võetakse varasema tootmistaseme arvutamisel tootmistaseme väärtuseks 0, sest käitiseosa on töötanud varasematel aastatel. Kui käitiseosa oleks alustanud tööd 2016. aastal, siis ei oleks aastaid 2014 ja 2015 varasema tootmistaseme arvutamisel arvesse võetud. Juhiseid sellise olukorra kohta vt punktist 6.2.

Käitises kohaldatakse kahte tootepõhist võrdlusalust, mistõttu tuleb eristada kahte käitiseosa. Varasema tootmistaseme määramiseks tuleb iga tootepõhise võrdlusaluse puhul vastavalt artikli 15 lõikele 7 arvesse võtta mediaan aastatoodang võrdlusperioodil, mille jooksul **käitis** (st vaadelda tuleb kogu käitist, mitte igit üksikut käitiseosa) on vähemalt ühe päeva töötanud:

$$HAL_{\text{värviline klaas}} = \text{keskmine}_{2019-2023}(800, 800, 0, 0, 800) = 800$$

$$HAL_{\text{värvitu klaas}} = \text{keskmine}_{2019-2023}(0, 0, 800, 800, 0) = 0$$

Kogu käitise varasemate tootmistasemete summa on 800 ning see vastab klaasitehase varasemale tootmistasemele.

Näide 2

Paberivabriku paberi tootmisliin võimaldab toota kolme tüüpi paberit: ajalehepaber, katmata kvaliteetpaber ja kaetud kvaliteetpaber. Vabriku kolm toodangutüüpi kuuluvad kolme erineva tootepõhise võrdlusaluse alla. Aastatel 2019-2023 saavutati järgmised tootmistasemed.

Tabel 6. Paberitootmiskäitise varasemad tootmistasemed

	2019	2020	2021	2022	2023
Ajalehepaber	800	0	500	700	0
Katmata kvaliteetpaber	200	600	0	300	500
Kaetud kvaliteetpaber	0 ⁵⁴	400	500	0	500

Käitises kohaldatakse kolme tootepõhist võrdlusalust, mistõttu tuleb eristada kolme käitiseosa. Varasema tootmistaseme määramiseks tuleb iga tootepõhise võrdlusaluse puhul vastavalt artikli 15 lõikele 7 arvesse võtta mediaan aastatoodang võrdlusperioodil, mille jooksul **käitis** (st vaadelda tuleb kogu käitist, mitte igit üksikut käitiseosa) on vähemalt ühe päeva töötanud:

---

⁵⁴ Nagu juba öeldud, sellisel juhul võetakse varasema tootmistaseme arvutamisel tootmistaseme väärtuseks 0, sest käitiseosa on töötanud varasematel aastatel. Kui käitiseosa oleks alustanud tööd 2020. aastal, siis ei oleks aastat 2019 varasema tootmistaseme arvutamisel arvesse võetud. Juhiseid sellise olukorra kohta vt punktist 6.2.

$$HAL_{ajalehepaber} = \text{keskmine}_{2019-2023}(800, 0, 500, 700, 0) = 400$$

$$HAL_{katmata kvaliteet} = \text{keskmine}_{2019-2023}(200, 600, 0, 300, 500) = 300$$

$$HAL_{kaetud kvaliteet} = \text{keskmine}_{2019-2023}(0, 400, 500, 0, 500) = 400$$

Varasemate tootmistasemete summa kogu käitise kohta on 1200. Sarnaselt esimese näitega vastavad tulemused väga hästi tootmistasemetele.

6.2 Varasema tootmistaseme määramine juhul, kui käitiseosa ei ole tegutsenud kogu võrdlusperioodi jooksul

Kui andmed varasema tootmistaseme kohta puuduvad kogu võrdlusperioodi kohta, siis kohaldatakse erisätteid. Sellega seoses eristatakse FAR-määruses kahte olukorda:

- käitiseosa on töötanud vähem kui kaks kalendriaastat,
- käitiseosa ei ole pärast tavavõimsusega tegevuse algust tegutsenud üht kalendriaastat.

Kui käitiseosa on asjaomasel võrdlusperioodil **töötanud vähem kui kaks kalendriaastat**, on selle varasem tootmistase kõnealuse käitiseosa tavavõimsusega esimesele tegevusaastale järgneva esimese kalendriaasta tootmistase. See meetod kehtib käitise kõikide käitiseosade kohta, mis alustasid tavavõimsusega tegevust pärast 01.01.2022 vastavalt. Kui käitiseosa ei ole pärast tavavõimsusega tegevuse algust **tegutsenud** võrdlusperioodil **üht täit kalendriaastat**, määratakse varasem tootmistase kindlaks pärast seda, kui esitatakse tootmistaseme aruanne pärast tegevuse esimest kalendriaastat⁵⁵.

Selleks, et võtta arvesse käitise(osa) tegevuse võimalikku lõpetamist või võimalikke muutusi tootmises võrdlusperioodil, ei ole vaja kasutada spetsiaalset meetodit. Kõiki nimetatud muutusi reguleeritakse automaatselt tootmistaseme muutuste reeglitega. *Täiendavaid juhiseid selle teema kohta vt uusi osalejaid ja suletavaid käitiseid käsitlevast juhenddokumendist nr 7.*

---

⁵⁵ See kehtib käitiste (käitiseosade) kohta, mis alustavad tegevust pärast 1. jaanuari 2018 (või vastavalt 2023). Sel juhul ei ole varasem tootmistase selleks ajaks teada, et seda riiklikesse rakendusmeetmetesse lisada, kuid see saab teatavaks enne 4. kauplemisperioodi algust. Sama kehtib ka käitiste kohta, mis kuuluvad alates 1. jaanuarist 2024 lisa I muutmise tõttu heitkogusega kauplemise kohaldamisalasse.

Neljanda kauplemissperioodi puhul on „tavavõimsusega tegevuse algus“ määratletud kui esimene tegevuspäev (FAR-määruse artikli 2 lõige 12)⁵⁶. „Esimene tegevuspäev“ on määratletud kui esimene päev, mil tootmistase on suurem kui 0.

Allolevas tekstilahtris on toodud mitu näidet selle kohta, kuidas võtta varasema tootmistaseme määramisel arvesse käitiseosade tegevust võrdlusperioodil.

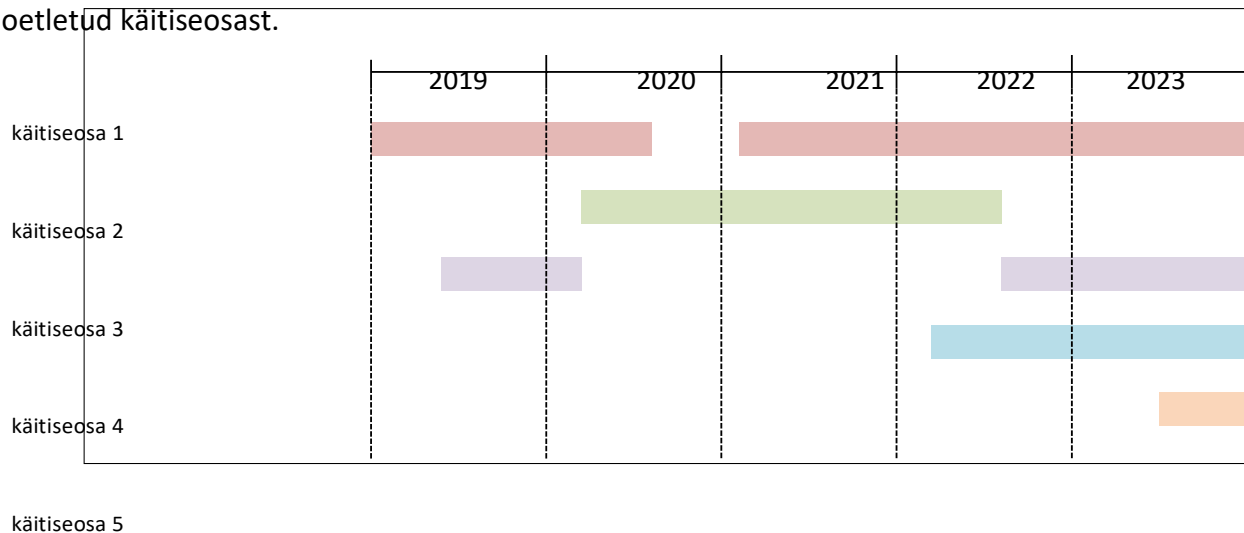
---

⁵⁶ Erineb 3. kauplemissperioodist.

Tekstilahter. Näited varasema tootmistaseme määramise kohta, kui käitiseosa ei ole tegutsenud kogu võrdlusperioodi jooksul

Järgmiste näidete põhjal selgitatakse, kuidas tuleb eri käitiseosi varasema tootmistaseme määramisel arvesse võtta olenevalt nende esimesest tegevusaastast ja tegevusest võrdlusperioodi järgmistel aastatel.

Selles näites on toodud mitu käitiseosa koos nende tegevusaastatega võrdlusperioodi jooksul. Eeldatakse, et käitiseosad 2, 4 ja 5 alustasid tavavõimsusega tegevust võrdlusperioodil, st et nad ei ole varem tegutsenud. Seejärel on esitatud mitu näidet käitiste kohta, mis koosnevad ühest või mitmest loetletud käitiseosast.

Käitis	Koosneb käitiseosadest	Varasema tootmistaseme määramisel arvessevõetavad aastad käitiseosa kohta					Käitiseosa on tegutsenud <2 kalendriaastat?	Kui asjakohased aastad	jah,
		2019	2020	2021	2022	2023			
A	Käitiseosa 1	X	X	X	X	X	Ei	N.A.	
B	Käitiseosa 2		X	X	X		Ei	N.A.	
C	Käitiseosa 3	X	X		X	X	Ei	N.A.	
D	Käitiseosa 4				X	X	Jah	2018	
E	Käitiseosa 5					X	Jah	2019	
F	Käitiseosa 1	X	X	X	X	X	Ei	N.A.	
	Käitiseosa 2		X	X	X	X	Ei	N.A.	
G	Käitiseosa 1	X	X	X	X	X	Ei	N.A.	
	Käitiseosa 3	X	X	X	X	X	Ei	N.A.	
H	Käitiseosa 2		X	X	X	X	Ei	N.A.	
	Käitiseosa 3	X	X	X	X	X	Ei	N.A.	

I	Käitiseosa 4				X	X	Jah	2018
	Käitiseosa 5					X	Jah	2019
J	Käitiseosa 3	X	X		X	X	Ei	N.A.
	Käitiseosa 4				X	X	Jah	2018

Tekstilahter. Näidete jätk

Kokkuvõte

- Kui käitiseosa A alustab tegevust võrdlusperioodi aastal Y, saab seda arvesse võtta üksnes aastast Y (st kui käitises on mitu käitiseosa, EI OLE kõnelause käitiseosa tootmistase aastal Y-1 null). See kehtib näiteks käitiseosa 2 puhul, mis alustab tegevust aastal 2015 ja seetõttu ei võeta selle käitiseosa varasema tootmistaseme määramisel arvesse aastat 2014.
- Välja arvatud täpploendi esimeses punktis kirjeldatud juhul, tuleb varasema tootmistaseme määramisel võtta arvesse kõik võrdlusperioodi aastad, mil tegutses VÄHEMALT ÜKS käitiseosa (kui üks käitiseosa ei tegutses võrdlusperioodi ühel või mitmel aastal, kuid teine käitiseosa tegutses, siis võetakse nende aastate tootmistasemeks 0 – vt näited punktis 6.1). Esitatud näites ei võeta käitise C varasema tootmistaseme määramisel arvesse aastat 2016, sest käitiseosa ei tegutsenud sellel aastal, ja muid käitiseosaid käitisel C ei olnud. Seevastu võetakse aasta 2016 arvesse käitise H käitiseosa 3 varasema tootmistaseme määramisel, ehkki selle aasta tootmistase on 0, sest käitis H on nimetatud aastal tegutsenud vähemalt ühe päeva (käitiseosa 2 kaudu).
- Kui käitiseosa on tegutsenud võrdlusperioodil vähem kui üks kalendriaasta, siis põhineb selle varasem tootmistase tegevuse esimese täiskalendriaasta, st 2019. aasta, tootmistasemel. Esitatud näites kehtib see käitiseosa 5 kohta.

Uute osalejate suhtes kohaldatakse põhimõtteliselt samasugust tasuta lubatud heitkoguse ühikute koguse arvutamise meetodit nagu tegevkäitiste puhul, st varasem tootmistase korrutatakse võrdlusalusega⁵⁷. Uue osaleja kahel esimesel tegevusaastal arvestatakse esialgse

⁵⁷ Vajaduse korral ka muude paranduskoefitsientidega (nt CLEF).

aastase tasuta eraldatavate lubatud heitkoguse ühikute koguse arutamisel uue osaleja tegelikku tootmistaset asjaomasel aastal.⁵⁸

Täpsemaid juhiseid lubatud heitkoguse ühikute eraldamiseks uutele osalejatele vt juhenddokumendist nr 7.

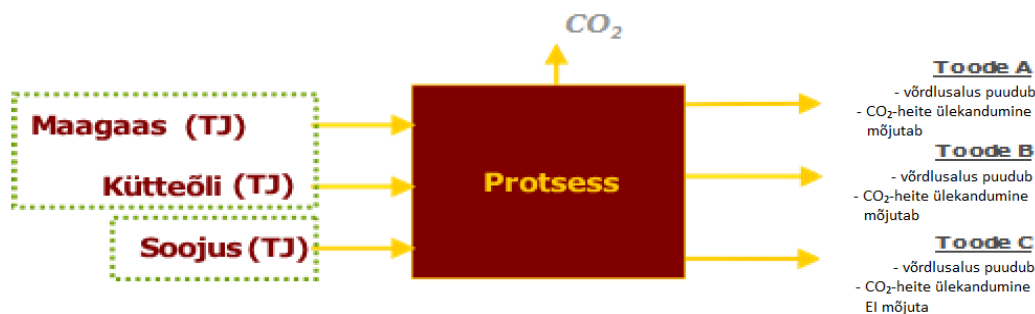
Täpsemad eeskirjad selle kohta, kuidas määrata muutusi lubatud heitkoguse ühikute eraldamises, mille on põhjendanud muutused tootmistasemes, on toodud tootmistaseme muutusi käsitlevas rakendusaktis⁵⁹. *Täpsemaid juhiseid vt tootmistaseme muutusi käsitlevast juhenddokumendist.*

7 TÄIENDAVID NÄITED

Selles peatükis esitatakse täiendavaid näiteid käitiste lubatud heitkoguse ühikute arutamise kohta.

7.1 Näide 1. Ilma tootepõhiste võrdlusalusteta ja CO₂-heite ülekandumise erinevate ohtudega käitis

Võtame näiteks käitise, kus toodetakse kolme toodet (A, B ja C), millest A ja B puhul esineb ja C puhul ei esine märkimisväärset CO₂-heite ülekandumise ohtu.

Joonis 7. Mitmeks käitiseosaks see käitis jaguneb?

Kuna toodetel A, B ja C ei ole tootepõhist võrdlusalust, tuleb kasutada varumeetodeid. Kui tasuta ühikute õigusega protsessiheidet ei teki, tuleb kasutada ainult soojuspõhiseid ja kütusepõhiseid

⁵⁸ See erineb 3. kauplemisperioodist, kui uute osalejate tootmistasemete määramiseks korrutatakse iga käitiseosa võimsus võimsuskasutusteguriga (RCUF või SCUF).

⁵⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?qid=1603172351575&uri=CELEX:32019R1842>

võrdlusaluseid. Kuna CO₂-heite ülekandumise oht ei ole kõigil toodetel ühesugune, jaguneb kaitis kokku neljaks kaitiseosaks.

1. Soojuspõhine võrdlusalus toodetele, mille puhul esineb CO₂-heite ülekandumise oht (A ja B).
2. Soojuspõhine võrdlusalus toodetele, mille puhul ei esine CO₂-heite ülekandumise ohtu (C).
3. Kütusepõhine võrdlusalus toodetele, mille puhul esineb CO₂-heite ülekandumise oht (A ja B).
4. Kütusepõhine võrdlusalus toodetele, mille puhul ei esine CO₂-heite ülekandumise ohtu (C).

Iga kaitiseosa varasema tootmistaseme arvutamiseks võetakse arvesse ainult vastavate toodete tootmiseks vajaliku soojuse (või kütuse) osa.

- Kaitiseosa 1 varasema tootmistaseme (HAL) aluseks peaks olema ainult toodete A ja B valmistamiseks tarbitud mõõdetav soojus.
- Kaitiseosa 2 varasema tootmistaseme (HAL) aluseks peaks olema ainult toote C valmistamiseks tarbitud mõõdetav soojus.
- Kaitiseosa 3 varasema tootmistaseme (HAL) aluseks peaks olema ainult toodete A ja B valmistamiseks põletatud kütus, arvestamata mõõdetava soojuse tootmiseks põletatud kütust.
- Kaitiseosa 4 varasema tootmistaseme (HAL) aluseks peaks olema ainult toote C valmistamiseks põletatud kütus, arvestamata mõõdetava soojuse tootmiseks põletatud kütust.

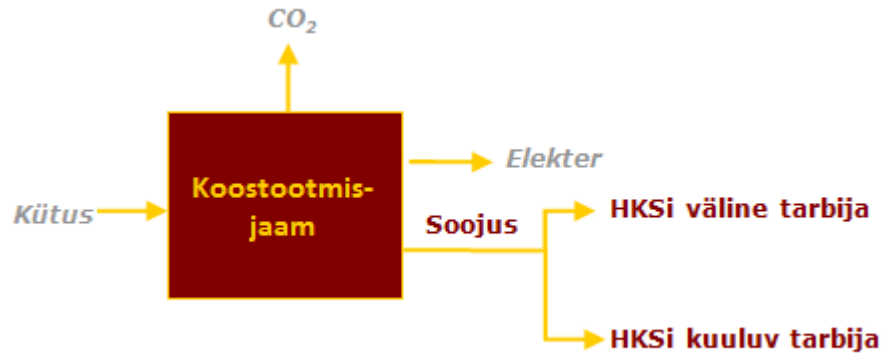
Juhiseid kasutatavate andmete kohta leiata *andmete kogumist käsitlevast juhenddokumendist nr 3*.

7.2 Näide 2. Soojus- ja elektrienergia koostootmine

Koostootmiskaitis (vt 8) toodab nii soojust kui ka elektrit.

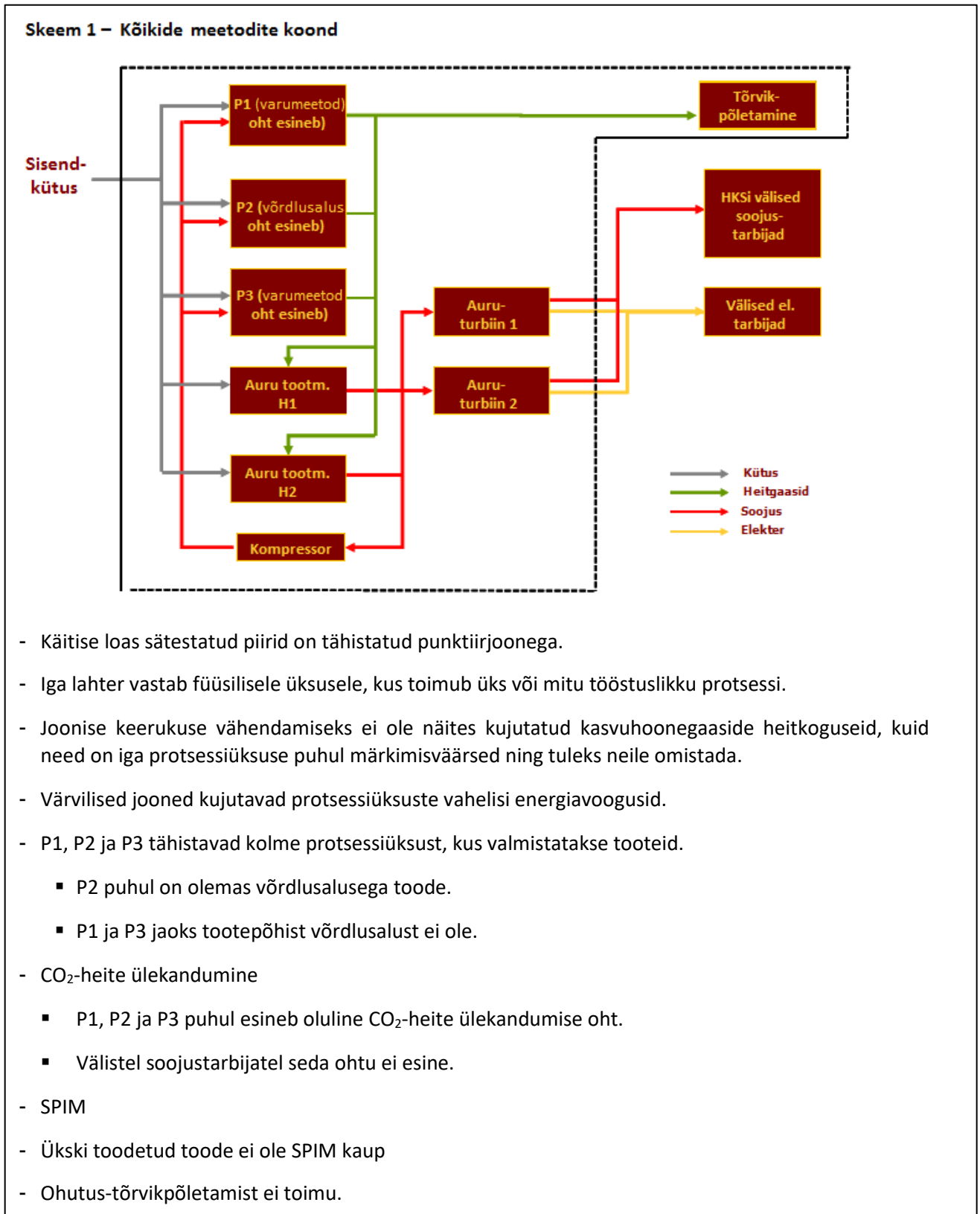
- Tasuta lubatud heitkoguse ühikuid ei eraldata elektritootmisele.
- Tasuta lubatud heitkoguse ühikuid eraldatakse soojuse tootmisele.
  - Koostootmiskaitis ei saa tasuta lubatud heitkoguse ühikuid selle soojuseosa eest, mida kasutavad **HKSi kuuluvad tarbijad**, sest HKSi kuuluvad tarbijad saavad tasuta lubatud heitkoguse ühikuid enda tarbitud soojuse arvelt.
  - Koostootmiskaitis saab tasuta lubatud heitkoguse ühikuid vastavalt soojuspõhisele võrdlusalusele **HKSi välistele tarbijatele** eksporditud soojuse arvelt ning kaitises endas tarbitud soojuse arvelt tingimusel, et soojust ei kasutata elektri tootmiseks. Koostootmisjaama soojuspõhise võrdlusalusega kaitiseosad varasema tootmistaseme määramisel arvestatakse ainult seda soojuseosa.

Vaikimisi eeldatakse, et HKSi mittekuuluvad tarbijad toodavad tooteid, mis EI ole CLLis, ja ka mitte-SPIMi kaupu. Kui koostootmisettevõtja suudab tõendada, et üks tema mitte-HKS-soojuse tarbijatest tarbib soojust CLLi toodete tootmiseks, võib tal olla vaja jagada alajaotus kuni kolmeks soojuse võrdlusaluseks alajaotuseks: üks mitte-HKS-soojuse tarbijatele, kes toodavad mitte-CL tooteid, üks mitte-HKS-soojuse tarbijatele, kes toodavad CL tooteid, mis ei ole SPIM-kaubad, ja üks mitte-HKS-soojuse tarbijatele, kes toodavad SPIM-kaupu.

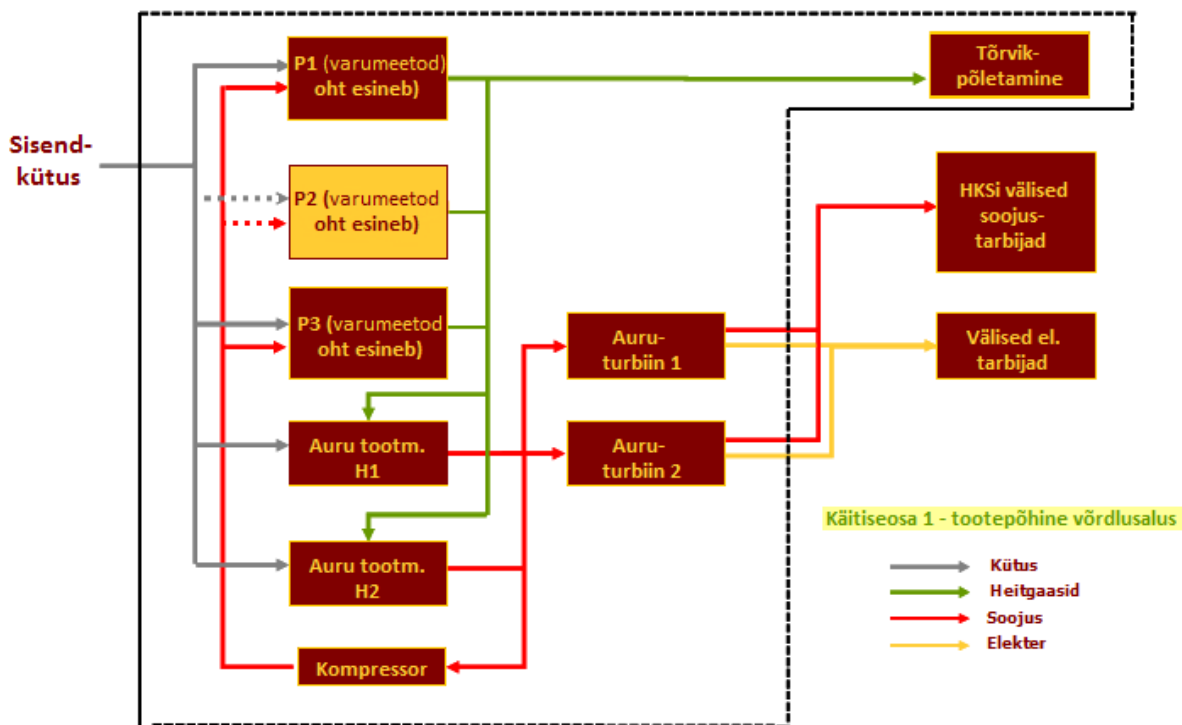

Joonis 8. Koostootmiskäitise skeem

7.3 Näide 3. Keeruka juhtumi näide

Skeem 2 – tootepõhine

Samm 1a. Tootepõhise võrdlusalusega käitiseosade määramine

Käitises valmistatakse ühte tootepõhise võrdlusalusega toodet (seega $n = 1$). Kõnealust toodet valmistatakse protsessiüksuses P2.

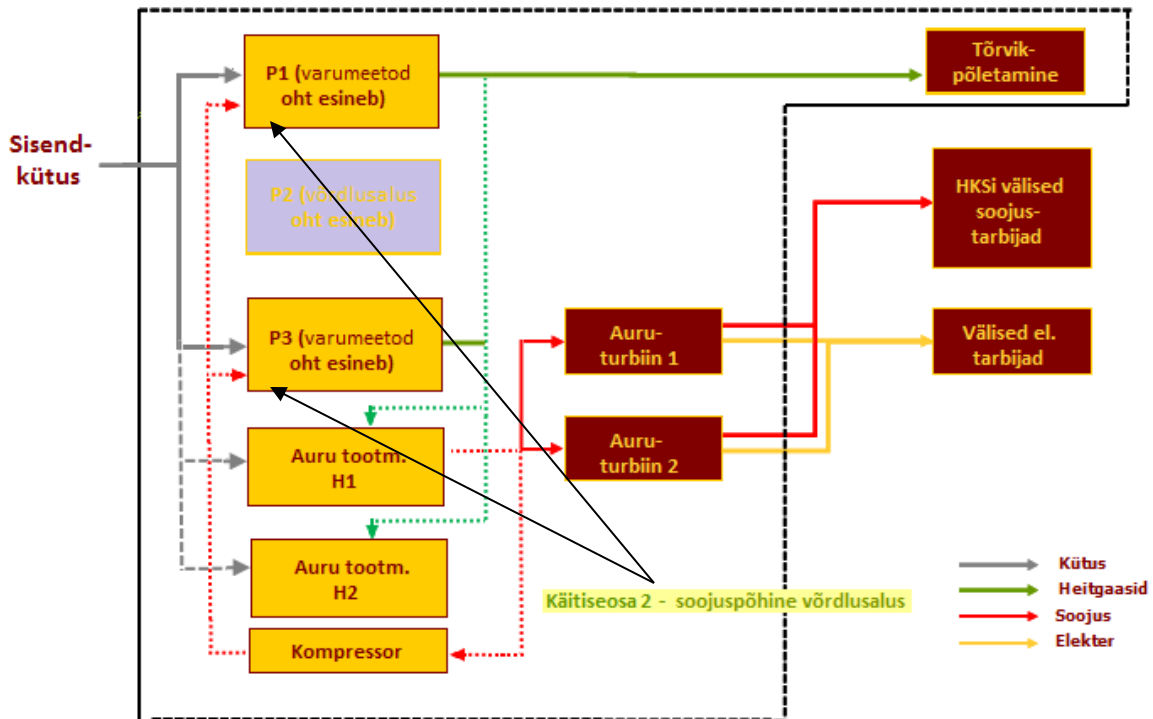
Samm 1b. Jagage igale käitiseosale vastavad sisendid ja väljundid.

- Käitiseosa 1 asjakohased energiavood on kujutatud punktiirnooltega.
- Käitiseosale 1 (P2) omistatavad sisendid on kütus ja soojus ning väljundid on jääkgaasid ja heide (pole kujutatud).
- Sisendkütuse ja -soojuse kogus (energiaühikutes) ei mõjuta käitiseosale 1 eraldatavate tasuta lubatud heitkoguse ühikute hulka, kuid seda on oluline teada, sest neid ei tohi omistada teistele käitiseosadele.

Samm 1c. Määrake varasem tootmistase

- Käitiseosa 1 varasem tootmistase määratakse toote P2 varasema tootmismahu põhjal.

Skeem 3 - soojuspõhine võrdlusalus, CO₂-heite ülekandumise oht

Samm 2a. Määrake kindlaks üks või kaks soojuspõhise võrdlusalusega käitiseosa

- Käitises tarbitakse mõõdetavat soojust väljaspool tootepõhise võrdlusaluse piire (P1 ja P3) ning eksporditakse soojust HKSi välistele tarbijatele.
- Protsessiüksustel (P1 ja P3) esineb oluline CO₂-heite ülekandumise oht, samas kui HKSi-välistel tarbijatel seda ei esine. Seetõttu tuleb kindlaks määrata kaks soojuspõhise võrdlusalusega käitiseosa.

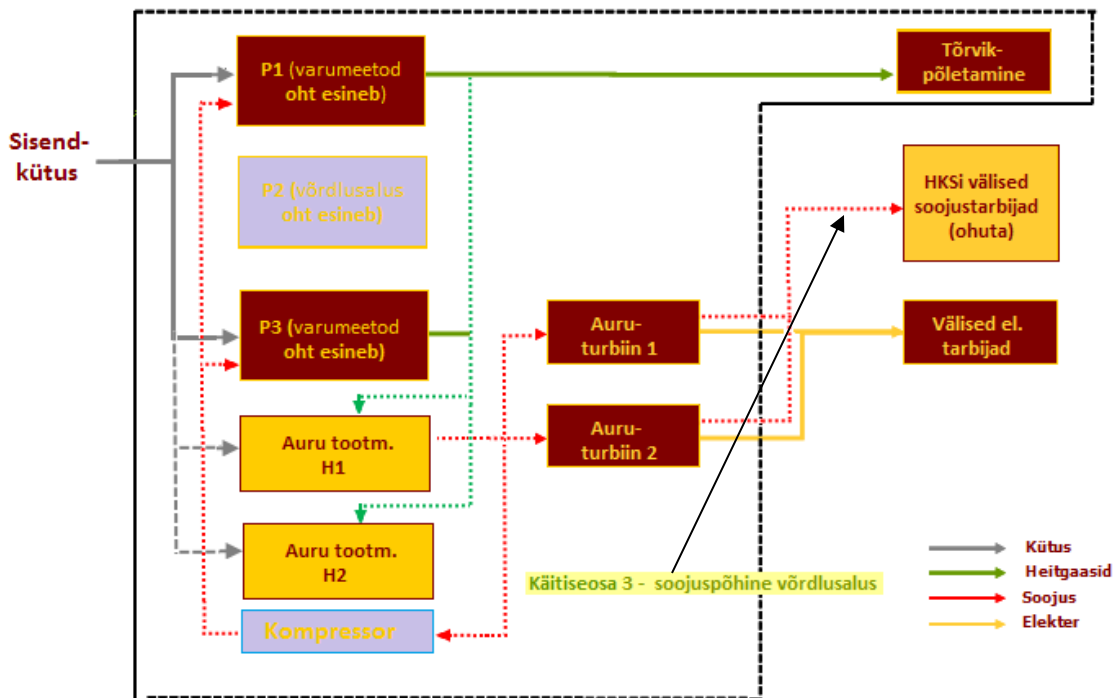
Sammud 2a ja 2b. Jagage (käitiseosale 2) vastavad sisendid ja väljundid

- Käitiseosa 2 alla kuulub P1 ja P3 poolt tarbitav soojus, selle soojuse tootmisega seotud heide ning selle soojuse tootmiseks kasutatavad energiavood.
- Soojuse tootmiseks põletatakse kahes aurugeneraatoris jääkgaase ja kütust; osa toodetud soojusest läheb ka teistele tarbijatele. Käitiseosa 2 arvele jääb seega aurugeneraatorites põletatav jääkgaaside ja kütuse osa ning sellele vastav heiteosa.

Samm 2c. Määrake varasem tootmistase (käitiseosa 2)

- Käitiseosa 2 varasema tootmistaseme aluseks on P1 ja P3 poolt tarbitud soojuse kogusumma.

Skeem 4 - soojuspõhine võrdlusalus; mitte-CO₂ heite ülekandumise oht

Sammud 2a ja 2b. Jagage (käitiseosale 3) vastavad sisendid ja väljundid

- Käitiseosa 3 alla kuulub toodetav mõõdetav soojus, mida kasutatakse ilma märkimisväärse CO₂-heite ülekandumise ohuta toodete valmistamiseks. Selles näites ei kuulu tarbijad HKSi, mistõttu lubatud heitkoguse ühikud eraldatakse soojuse tootjale (kuna HKSi välisele käitisele lubatud heitkoguse ühikuid anda ei saa).

Kui väline soojustarbija oleks samuti HKSi käitis, eraldataks tasuta lubatud heitkoguse ühikud soojustarbijale ning vaadeldava käitiseosa eristamine antud käitises ei oleks vajalik.

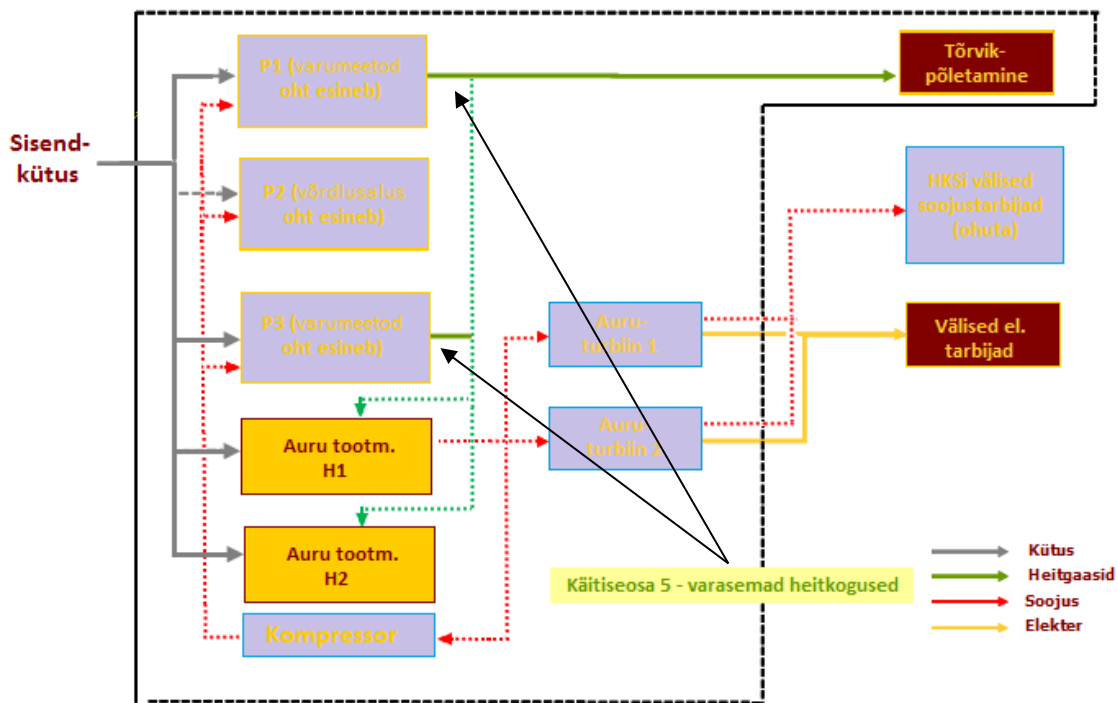
- Sarnaselt käitiseosaga 2 jääb käitiseosa 3 arvele aurugeneraatorites põletatav jääkgaaside ja kütuse osa ning sellele vastav heiteosa (vaadeldes ainult jääkgaasidest tekkiva heite „tarbijaosa” – täpsemad juhised vt juhenddokument nr 8). Koos jääb käitiseosade 2 ja 3 arvele kogu kütus, mida kasutatakse mõõdetava soojuse tootmiseks,

Samm 2c Määrake varasem tootmistase (käitiseosale 3)

Käitiseosa 3 varasem tootmistase põhineb soojushulgal, kuhu eksporditakse heitkogusega kauplemise süsteemi mittekuuluvad tarbijad.

Skeem 6 - protsessihteite varasemad heitkogused

Samm 5a. Määrake kindlaks kuni kolm protsessihteite käitiseosa

- Meie näidiskäitises on võimalik P1 ja P3 toodetud jääkgaase tõrvikpõletada (seda ohutuse huvides ei tehta) või kasutada põletamiseks aurugeneraatorites.
- Tõrvikpõletamisele (välja arvatud ohutus-tõrvikpõletamine) tasuta lubatud heitkoguse ühikuid ei eraldata ning jääkgaaside kasutamine aurugeneraatorites on juba arvesse võetud kahe soojuspõhise võrdlusalususe all (skeemid 3 ja 4).
- Seega kasutatakse käitiseosa 5 määramiseks P1 ja P3 jääkgaaside tootmise varasema heitkoguse meetodit ning sobiv voog on toodetud jääkgaaside voog.

Samm 5b. Jagage (käitiseosale 5) vastavad sisendid ja väljundid

Olulised sisendid ja väljundid on:

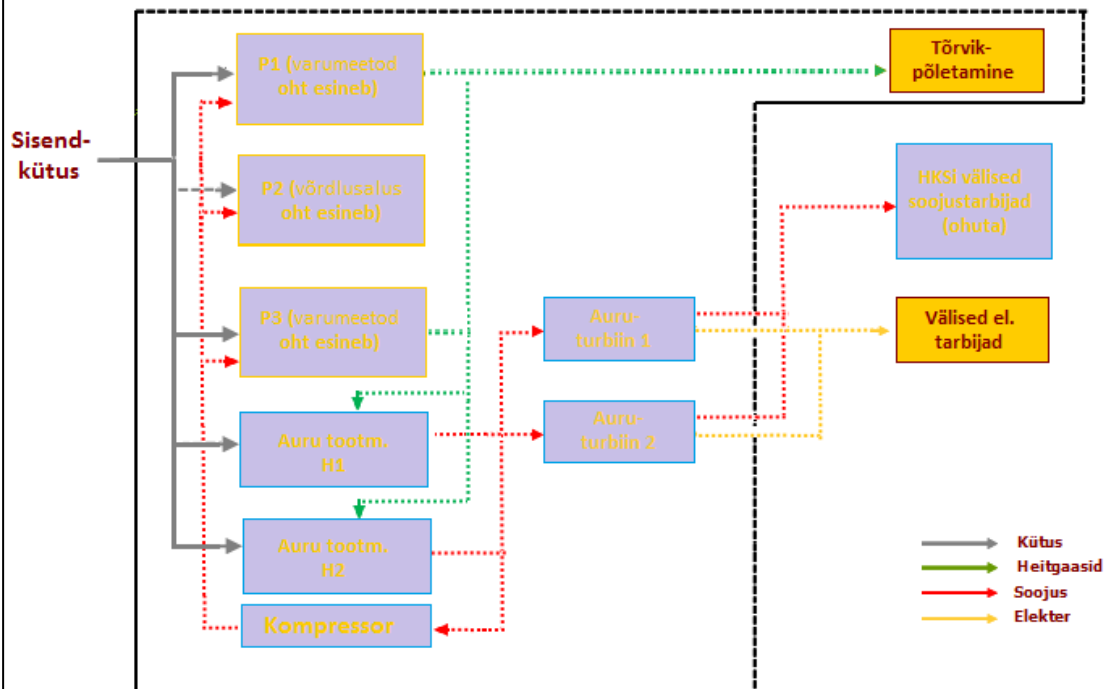
- CO₂ kogus jääkgaasis,
- osaliselt põlenud süsiniku kogus jääkgaasis, mida ei ole tõrvikpõletatud,
- tõrvikpõletamata jääkgaasi energiasisaldus,
- jääkgaasi tootmiseks vajalik kütus.

Samm 5c. Määrake varasem tootmistase (käitiseosa 5)

Varasem tootmistase koosneb jääkgaasides sisalduvast CO₂ -heitkogusest (jääkgaasides sisalduvast täielikult oksüdeerunud süsinikust), millele liidetakse tõrvikpõletamata jääkgaasi osaliselt põlenud süsiniku põlemisel tekkiv heide ning millest ARVATAKSE MAHA samaväärse energiasisaldusega maagaasikoguse põletamisel tekkiv heitkogus. Pange tähele, et lubatud

heitkoguse ühikud jäägaasi kasutamise eest eraldatakse jäägaasi tarbijale, mitte tootjale. Selles näites ei ole see oluline, sest jäägaas toodetakse ja tarbitakse samas käitises. Täiendavaid juhiseid jäägaaside heite arvelt lubatud heitkoguse ühikute eraldamise kohta on esitatud juhenddokumendis nr 8.

Skeem 7 - Lubatud heitkoguse ühiku õigusetä

Käitiseosade määramise viimase etapina tuleb kindlaks teha lubatud heitkoguse ühiku õigusetä heide, st. elektri tootmisest ning tõrvikpõletamisest (välja arvatud ohutustõrvikpõletamine) tingitud heide. Kuna sellise heite arvel tasuta lubatud heitkoguse ühikuid ei eraldata, ei ole nende jaoks vaja määratleda käitiseosa. Pigem lisatakse nad tegevuste ja heitkoguse täisloendisse lihtsalt teadmiseks võtmiseks, et tagada tasakaal, vältida topelt arvestamist jmt.

Sellel etapil peaks käitaja kontrollima, kas kõik kindlaks tehtud allikad (näiteks energiasisendid ja heitkogused) on jagatud käitiseosade vahel või loetletud lubatud heitkoguse ühiku õigusetä heite osas; iga allikas (või selle osa) saab kuuluda ainult ühe käitiseosa alla.

LISA A: SPIM KAUPADE LOETELU

Järgmistes tabelites on loetletud "SPIM-i rakendusakti"⁶⁰ lisa II punktis 2 määratletud „SPIM-i koondatud kaubakategooriad” ja SPIM-määruses⁶¹ esitatud asjakohased CN-koodid – käesoleva juhenddokumendi avaldamise kuupäeva seisuga. Võimaluse korral antakse vastavus tootepõhise võrdlusalusele. Tuleb siiski märkida, et see vastavus on vaid soovituslik, kuna toodete identifitseerimine ei tohiks kunagi tugineda ainult statistikas esitatud PRODCOM-koodidele⁶². Nagu on märgitud maksunduse ja tolliliidu veebisaidi koondnomenklatuuri käsitlevas osas⁶³ "Igal aastal ajakohastatakse ja avaldatakse ELi Teatajas iseseisva määrusena CN-koodi algmääruse I lisa (nõukogu määrus (EMÜ) nr 2658/87 tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühise tollitariifistiku kohta). Sellised ajakohastamised võtavad arvesse kõiki muudatusi, mis on rahvusvahelisel tasandil kokku lepitud kas Maailma Tolliorganisatsioonis (WCO) seoses harmoneeritud süsteemi (HS) nomenklatuuriga või Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) raames seoses kokkuleppeliste tollimaksumääradega. Muud muudatused võivad olla vajalikud, et kajastada näiteks kaubanduspoliitika, tehnoloogiliste või statistiliste nõuete arengut"⁶⁴

Pange tähele, et ainult CN-kood määrab, kas kaup kuulub SPIM-i alla, mitte see, kas kaup on tegelikult seotud sektoriga, mille alla ta on kantud⁶⁵. Näiteks vesinik või ammoniaak kuuluvad SPIM-i alla sõltumata nende kasutamisest (need võivad olla ka kütuseks).

Kui alljärgnevatel tabelites on märgitud, et tootepõhine võrdlusnäitaja ei ole kohaldatav, viitab see ainult kauba viimasele tootmisetapile, mis võib siiski olla hõlmatud varukäitiste osadega.⁶⁵ Näiteks on tabelis kaubakategooria "tsement" toote võrdlusaluseks märgitud "puudub". Seda tuleb lugeda järgmiselt:

- Kui käitis toodetakse tsementi (kasutades tsemendiklinkrit ja muid sisendmaterjale), siis on see tootmisetapp hõlmatud vajaduse korral "CL, SPIM" varukäitiste osadega. Näiteks võib olla tooraine kuivatis, mis võib kuuluda soojuse või kütuse BM allosa alla.

---

⁶⁰ Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2023/1773, 17. august 2023, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/956 kohaldamise eeskirjad seoses aruandluskohustustega süsiniku piirimeetme üleminekuperioodil, http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2023/1773/oj

⁶¹ Elekter on SPIM-kaubana loetletud ka SPIM-määruse I lisa, kuid tasuta lubatud heitkoguse ühikute eraldamine ei ole antud juhul asjakohane.

⁶² Lisateavet tootepõhise võrdlusaluste määratluse kohta vaadake juhenddokumendist nr 9 sektoripõhised suunised, https://climate.ec.europa.eu/system/files/2019-07/p4_gd9_sector_specific_guidance_en.pdf

⁶³ https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs-4/calculation-customs-duties/customs-tariff/combined-nomenclature_en

⁶⁴ Viimane avaldatud versioon käesoleva juhendi avaldamise ajal on 2024. aasta versioon, mille leiata sellelt veebisaidilt: https://taxation-customs.ec.europa.eu/news/commission-publishes-2024-version-combined-nomenclature-2023-10-31_en

⁶⁵ Ainult erandjuhtudel (kaoliinsed savid / kaltsineeritud savid) on vaja täiendavat tähistust, kuna kõiki konkreetse CN-koodiga hõlmatud kaupu ei loeta SPIM-iga hõlmatuks.

- Klinkri tootmine on hõlmatud ühe halli või valge klinkri tootekriteeriumiga.
- Kui klinkri lähteainena kasutatakse kaltsineeritud savi, siis langeb selle tootmine vastavalt vajadusele (nt kütuse võrdlusalused ja protsessi heitkogused) ühe või mitme tagasilanguse alajaotuse alla. eelkäijana kasutatakse kaltsineeritud savi, langeb selle tootmine vastavalt vajadusele taas ühe või mitme varukäitise osa alla (nt kütuse võrdlusalus ja protsessiheitmed).

Märkus: See, kas kaup on "lähteaine" ⁶⁶ SPIMi õigusaktide tähenduses, ei ole ELi HKSis seisukohast oluline.

Tsemendi sektor

SPIMi kaubakategooriad	CN-kood	PRODCOM-kood	Toote BM kui see on asjakohane
Kaoliinsavi	2507 00 80 – Muud kaoliinsavid ⁶⁷	08.12.21.60	Puudub
Tsementklinker	2523 10 00 – Tsemendiklinkrid	23.51.11.00	BM10 – hall tsemendiklinker BM11 – valge tsemendiklinker
Tsement	2523 21 00 – Valge portlandtsement, kunstlikult värvitud või värvimata	23.51.12.10	Puudub
	2523 29 00 – Muu portlandtsement	23.51.12.10	Puudub
	2523 90 00 – Muu hüdrauliline tsement	23.51.12.90	Puudub
Aluminaattsement	2523 30 00 – Aluminaattsement	23.51.12.90	Puudub

Väetiste sektor

SPIMi kaubakategooriad	CN-kood	PRODCOM-kood	Toote BM kui see on asjakohane
Lämmastikhape	2808 00 00 – Lämmastikhape; sulfolämmastikhapped	20.15.10.50	BM39 – Lämmastikhape
SPIMi kaubakategooriad	CN-kood	PRODCOM-kood	Toote BM kui see on asjakohane

⁶⁶ Lähteaine on sisendmaterjal, mis aitab kaasa SPIM-kaupade "varjatud heitkogustele", kuna nende tootmisest tulenevad heitkogused on lisatud. Lähteainena võetakse arvesse ainult SPIM-kaupu.

⁶⁷ See CN-kood on hõlmatud ainult siis, kui savi on tegelikult kaltsineeritud.

Ammoniaak	2814 – Ammoniaak, veevaba või vesilahusena	20.15.10.75 ⁶⁸	BM41 – Ammoniaak
		20.15.10.77	Puudub
Segaväetised	2834 21 00 – Kaaliumnitraat	20.15.76.00	Puudub
	3102 – Mineraalsed ja keemilised lämmastikväetised	20.15.3-.-	Puudub
	3105 – Mineraal- või keemilised väetised, mis sisaldavad kahte või kolme järgmistest toitelementidest: lämmastik, fosfor ja kaalium; muud väetised; käesoleva grupi kaubad tablettidena vms kujul või pakendis brutomassiga kuni 10 kg <i>Välja arvatud: 3105 60 00 – Mineraal- ja keemilised väetised, mis sisaldavad kahte toiteelementi: fosforit ja kaaliumi</i>	20.15.7-.- <i>Välja arvatud 20.15.76.00</i>	Puudub

Raud ja teras sektor

SPIMi kaubakategooriad	CN-kood	PRODCOM-kood	Toote BM kui see on asjakohane
Paagutatud maak	2601 12 00 – Aglomeeritud rauamaagid ja -kontsentraadid, v.a põletatud püriidid	07.10.10.00	BM3 – paagutatud maak
Toormalm	7201	24.10.11.00	BM4 – kuum metall ⁶⁹
	7205	24.10.14.10	BM4 kuum metall ⁶⁹
SPIMi kaubakategooriad	CN-kood	PRODCOM-kood	Toote BM kui see on asjakohane

⁶⁸ Veevaba ammoniaak

⁶⁹ Kuum metalli võrdlusalus hõlmab põhimõtteliselt kogu protsessi kuni tooterase pidevaluni. Kui aga käitises toodetakse malmi, on ka see kaetud.

Rauasulam	7202 1 – FeMn	24.10.12.15	Puudub
	7202 4 – FeCr	24.10.12.60	Puudub
	7202 6 – FeNi	24.10.12.90 <i>!! PRODCOM kood vastab ka teistele CN koodidele</i>	Puudub
DRI ⁷⁰	7203	24.10.13.00	BM 4 – kuum metall
Toorteras	7206, 7207	24.10.21.Z0, 24.10.21.10	BM4 – kuum metall BM5 – EAF süsinikteras (sõltuvalt tootmisviisist)
	7218	24.10.22.Z0, 24.10.22.10	BM6 – EAF kõrglegeeritud teras
	7224	24.10.23.Z0, 24.10.23.10	BM6 – EAF kõrglegeeritud teras
Raud või terastooted	7205	24.10.14.10	Puudub
	7208 kuni 7217 7219 kuni 7223 7225	24.10.31.--, 24.10.41.--, 24.10.51.--, 24.10.32.--, 24.32.10.--, 24.32.20.--, 24.10.T3.30, 24.10.61.--, 24.10.62.--, 24.31.10.--, 24.10.71.--, 24.33.11.--, 24.33.20.00, 24.31.10.60, 24.34.11.--, 24.10.33.--, 24.10.42.00, 24.10.34.--, 24.32.10.Z2, 24.10.63.00, 24.10.64.--, 24.31.30.00, 24.10.72.--, 24.33.12.00, 24.34.12.00, 24.10.53.--, 24.10.35.--,	

⁷⁰ Otsene redutseeritud raud, tuntud ka kui HBI (kuumbrikettraud)

		24.10.43.00, 24.10.52.--,	
	7226 kuni 7229 7301 kuni 7311 7318 7326	24.10.54.--, 24.10.55.--, 24.10.36.00, 24.32.10.Z1 (<i>PRODCOM</i> kood vastab ka teistele CN koodidele), 24.32.10.30, 24.32.10.40, 24.32.10.50, 24.10.65.--, 24.10.66.--; 24.31.20.--, 24.10.73.00, 24.10.67.00, 24.34.13.00, 24.10.74.--, 24.10.75.00, 24.51.20.00, 24.20.11.--, 24.20.12.--, 24.20.13.--, 24.20.14.--, 24.20.2.--, 24.20.3.--, 24.20.4.--, 24.51.3.--, 24.52.3.--, 25.11.21.00, 25.11.22.00, 25.11.23.10, 25.11.23.30, 25.11.23.50, 25.11.23.60, 25.12.10.30, 24.33.30.00, 25.29.11.10, 25.29.11.20, 25.29.11.30, 25.29.11.50, 25.91.--.--, 25.92.11.--, 25.29.12.00	BM7 – Rauavalu ⁷¹ (nende koodide puhul)

⁷¹ Mõned selle tootepõhise võrdlusnäitajaga seotud PRODCOMid ei ole SPIM.

		(PRODCOM kood vastab ka teistele CN koodidele), 25.94.11.--, 25.94.12.--, 25.99.29.22, 25.99.29.25, 25.99.29.27, 25.99.29.3- 25.99.29.4-	
SPIMi kaubakategooriad	CN-kood	PRODCOM-kood	Toote BM kui see on asjakohane

Alumiinium sektor

SPIMi kaubakategooriad	CN-kood	PRODCOM-kood	Toote BM kui see on asjakohane
Survetöötlemata alumiinium	7601 – Survetöötlemata alumiinium	24.42.11.--	24.42.11.30 on seotud BM9-ga – Alumiinium, kui see on toodetud esmase sulatamise teel Puuduvad sekundaarse alumiiniumi tootmise jaoks
Alumiinium tooted, välja arvatud töötlemata	7603 – Alumiiniumipulbrid ja helbed	24.42.21.--	Puudub
	7604 – Alumiiniumist varbmaterjal ja profiilid	24.42.22.--	Puudub
	7605 – Alumiiniumtraat	24.42.23.--	Puudub
	7606 – Alumiiniumist plaadid, lehed ja ribad paksusega üle 0,2 mm	24.42.24.--	Puudub

SPIMi kaubakategooriad	CN-kood	PRODCOM-kood	Toote BM kui see on asjakohane
	7607 – Alumiiniumfoolium	24.42.25.00	Puudub

	(trükiga kaetud või mitte, paberist, papist, plastist vms materjalidest aluskihiga või ilma), paksusega kuni 0,2 mm (aluskihti arvestamata)		
	7608 – Alumiiniumtorud	24.42.26.30 24.42.26.50	Puudub
	7609 00 00 – Alumiiniumist toruliitmikud (näiteks muhvid, põlved, äärikud)	24.42.26.70	Puudub
	7610– Alumiiniumist konstruktsioonid (v.a rubriigi 9406 kokkupandavad ehitised), nende osad (näiteks sillad, sillasektsioonid, tornid, sõrestikmastid, katused, katusefermid, ukсед ja aknad, nende raamid, lävepakud, balustraadid, piilarid ja sambad); alumiiniumist plaadid, vardad, profiilid, torud jms alumiiniumtoted ehituskonstruktsioonides kasutamiseks	25.12.10.50 25.11.23.70	Puudub
	7611 00 00– Alumiiniumist reservuaarid, tsisternid, paagid jms mahutid mis tahes ainete jaoks (v.a suru- või vedelgaas), mahuga üle 300 liitri, soojusisolatsiooniga või soojusisolatsioonita, mehaaniliste või soojustehniliste seadmeteta	25.29.11.70	Puudub
SPIMi kaubakategooriad	CN-kood	PRODCOM-kood	Toote BM kui see on asjakohane
	7612– Alumiiniumist vaadid, trumlid,	25.92.12.--	Puudub

	plekknõud, toosid jms mahutid (sh jäigad ja kokkupressitavad silindrilised mahutid) mis tahes ainete jaoks (v.a suru- või vedelgaas), mahuga kuni 300 liitrit, soojusisolatsiooniga või soojusisolatsioonita, mehaaniliste või soojustehniliste seadmeteta		
7613 00 00–	Alumiiniumist suru- ja vedelgaasimahutid	25.29.12.00 <i>!! PRODCOM kood vastab ka teistele CN koodidele</i>	Puudub
7614–	Trossikee, trossid, punutud linnid jms alumiiniumist tooted, elektriisolatsioonita	25.93.12.70	Puudub
7616 –	Muud alumiiniumtooted	25.93.14.80 <i>!! PRODCOM kood vastab ka teistele CN koodidele</i> 25.99.29.55	Puudub

Kemikaalide sektor

CN-kood	PRODCOM-kood	Toote BM kui see on asjakohane
2804 10 00 – Vesinik	20.11.11.50	BM50 – Vesinik ⁷²

⁷² Kood "BM51 - sünteesigaas" ei ole praegu mõjutatud, kui gaasi sisalduvat vesinikku kasutatakse muude kui SPIM-kaupade, näiteks metanooli tootmiseks. (SPIM rakendusakti II lisa punktis 3.6.1 selgitatakse: "Arvestatakse ainult puhta vesiniku või ammoniaagi tootmisel kasutatava vesiniku ja lämmastiku segude tootmist. Siia ei kuulu sünteesgaasi või vesiniku tootmine rafineerimistehastes või orgaanilise keemia kaitistes, kui vesinikku kasutatakse üksnes nendes kaitistes ja seda ei kasutata määruse (EL) 2023/956 [SPIM määrus] I lisas loetletud kaupade tootmiseks."

LISA B. VÕRDLUS 2019. AASTA JUHENDDOKUMENDIGA NR 2

Allolevas tabelis on näidatud, kuidas on seotud juhenddokumendi nr 2 2011. aasta versiooni ja praeguse, 2024. aasta versiooni osad ja milliste punktide all peamisi teemasid käsitletakse. Juhime tähelepanu sellele, et vastavate osade sisu võib HKSi direktiivi läbivaadatud versioonis või FAR-määruses kehtestatud eeskirjade tõttu oluliselt erineda. Märk veerus '-' tähendab, et teemat ei ole vastavas juhenddokumendis (GD) käsitletud.

Sisukord	Punkt		Kommentaariid
	2019 GD2	2025 GD2	
Sissejuhatus	-, GD1-s	1	2019. aasta GD2 viitab üldisele sissejuhatavale osale 2019. aasta GD1-s
Käesoleva juhenddokumendi olek	-, GD1-s	-, GD1-s	
CIM juhenddokumentide taustteave	-, GD1-s	-, GD1-s	
Juhenddokumentide kasutamine	-, GD1-s	-, GD1-s	
Täiendavad juhised	-, GD1-s	-, GD1-s	
Juhenddokumendi kohaldamisala	1	1.1	
Käesoleva juhenddokumendi ülesehitus	1	1.2	2024. aasta lõige viidi eelmiselt sissejuhatuselt üle ja ajakohastati
Kust leida juhenddokumendid	-	1.3	2024 ühtlustati muude juhenddokumentidega
Eraldamismeetodite ülevaade	2	2	
Millal kohaldada üht või teist meetodit käitise tasandil?	2.1	2.1	

CO ₂ -heite ülekandumise ohu mõju	2.2	2.2	
SPIMi mõju	-	2.3	2024 Uus jagu, mis annab suuniseid uute õigusaktide kohta
Käitise jagamine käitiseosadeks	3	3	
Tootepõhise võrdlusalusega käitiseosade kehtestamine	3.1	3.1	
Soojuspõhise võrdlusalusega käitiseosade kehtestamine	3.2	3.2	2024 a sisend on lisatud KKK-sse
Kaugkütte käitiseosade kehtestamine	3.3	3.3	2024 a sisend on lisatud KKK-sse
Kütusepõhise võrdlusalusega käitiseosade kehtestamine	3.4	3.4	

Protsessiheite käitiseosade kehtestamine	3.5	3.5	
Iga käitiseosa lubatud heitkoguse ühikute määramine	4	4	2024. aasta võrrandite ja näidete värskendamine HAL-ide aritmeetilise keskmise asemel mediaaniks
Tootepõhise võrdlusalusega käitiseosad	4.1	4.1	
Soojuspõhise võrdlusalusega käitiseosad	4.2	4.2	
Kaugkütte käitiseosa	4.3	4.3	
Kütusepõhise võrdlusalusega käitiseosad	4.3	4.4	
Protsessiheite käitiseosa	4.5	4.5	
Esialgne ja lõplik lubatud heitkoguse ühikute kogus käitise kohta	5	5	
Esialgset lubatud heitkoguse ühikud	5.1	5.1	
Lõplikud lubatud heitkoguse ühikud	5.2	5.2	
Varasema tootmistaseme määramine	6	6	
Võrdlusperioodi valimine	6.1	6.1	
	6.2	6.2	
Varasema tootmistaseme määramine kui käitiseosa ei ole tegutsenud kogu võrdlusperioodi jooksul	6.2	6.2	
Täiendavad näited	7	7	

SPIM kaupade loetelu	-	Lisa A	2024 Lisatud uute õigusaktide kohta lisateabe saamiseks
Võrdlus 2019 a juhenddokumendiga	Lisa A	Lisa B	2024 a värskendus